

ՀԻԼՏ 3

ՆԻՒ ԵՈՐԻ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 23, 1918

Նօ. 47

ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ
ՇԻՄՈՒ ԵՒ ԷՍԵՆԵՅԻԳ
ՊՈՒ ՄՈՒԽԱՐԵԿԵ ԵՒ ԵՐԵՒՄ՝ ՄԻՅԱՐ ՕԼՏՈՒ
ԷՎՏԵՔԻ ԶԻՍԱՊ ՊԱԶԱՐԱ ՈՒՅՄԱԶ
Շ Ա Մ
ՊԱՂՏԱՏ ՍԻՒՐԿԻՒՆԼԵՐԻ
ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Weekly Periodical "CILICIA" Published by
HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ԻԼՄԻ, ԱՆԼԱԳԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Ճիւմաս Էրթէսի կիւնլէրի ցէր օլունուր

CILICIA

A Scientific, Moral and Political
WEEKLY PERIODICAL
Published by
HAIG PUBLISHING COMPANY

Մուհարրիլէր՝ 'նաշիր'
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Editorial Staff:
S. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

Business Manager:
L. B. JACOBIAN

ՍՊՕՆԷ ՊԵՏԵԼԻ

YEARLY SUBSCRIPTION

Սէնէվի\$2.00
Ալթը ալըը\$1.25

DOMESTIC\$2.00
FOREIGN\$2.50

Ապօնէ պէտէլի MONEY ORDER եւ HECK թարիզիլէ իրաւ օլունմալը,
CHECK իչիւն 5 սէնթ Փազլա կէօնտէրիլէրէ

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. III.

November 23, 1918

No. 47

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. Ամէրիգա զազէթալարը սաչբի ճիւլէթէն Ֆիլէթիլէրինի իբի գաթլա-
տըլար, բնաղըտլարընը իսէ 2—3 գաթ էկվէնլէչտիտիլէր: «Կիլիկիա» նէ'
Ֆիլէթ արթըրտը, նէ' բնաղըտընը Ֆէնալաչըրտը: Ումարըզ քի, ապօնէլէրի-
միզ պունու Հիսապա ալարազ, զազէթա պէտէլիինի տէրչալ Եօլլամազա Հիմմէթ
էտէրլէր:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շաչէտ պիբի
մէճպուրի օլարազ 6 ալըզ սըփարըզ էտէրսէ, Յունվարտան վէ եախօտ Յու-
լիստէն պաչլամալը տըր: Արատա սըփարըզ էտէնլէր՝ Յունվարտան եւ Յու-
լիստէն սըփարըզ կիւնիւնէտէք կէչէն վազթ իչիւն տախի թէէտիչէ էթմէլի տի-
լէր:— Պու կիպի ապօնէլէրէ՝ կէչմիչ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրիլ իզ:

3. Ատրէսլէրինի թէպտիլ էտէնլէր անիտէ պիբ գարտ իլէ էսքի վէ եէնի
ատրէսլէրինի (ինկլիզճէ եազարազ) պիզէ պիլտիլթմէլէրի արզու օլունուր:

4. Էտրէս թէպտիլթմնտա, վէ շախսի չէքլէրտէ 5 սէնթ կէօնտէրիլմէք
կէրէք խալիլնէ տախի միւբէրբէրէն էտիլէն իխթարաթը պազըլար կէօրմէմիչ-
լէր կէօրիւնիլօր: Լութֆէն պու խոլսոլարա տիզգաթ օլունսուն: Ապօնէլէր
պու կիպի ուփազ սաչըլամազ չէչէրտէ Հիմմէթլի պուլունարազ պիզի խալի
Փազլա մէսարիֆտէն գուրթարմըզ օլամազլար:

Պիլիսիւնի մուխապիբաթ աթիտէֆի ատրէս կէօնտէրիլմէքի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK, N. Y.

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՇԻՄՏԻ ՆՔ՝ ԷՏԷՃԷՑԻՉ

Կէչնն Հաֆթաքի «Տէրս Այալըմ» պէնտի-
միգտէ՝ շիմտի միլլէթիմիդ իչիւն իճրասը զա-
յէթ էհէմմ օլան իքի խուսուս թավսիյէ վէ
թէէքիս էթմիչ խտիք: Պիրի՝ գալէմ վէ քէլաճ
փրօփականտըլա պէչն էլ էհալի սաղլամ պիր
էֆքեար եարաթմադ: Տիկէրի՝ օլ էֆքեարա կէլ
տիքտէն սօնկրա տէմօքրասիինն տիրէչի օլան
էքսէրիյէթ ի արա իլէ պիր գարար վէրիպ անա
րիայէթ էթմէք:

Պու միւնասիպէթլէ մուխթասարէն գիքը
էտիպ կէչմիչ խտիք քի, միլլէթին էքսէրիյէթ
ի էֆքեարընը պէյան էտէն պու գարարըմըզը
պիր թարզը միւնասիպլէ տիւվէլ ի Միւթթէֆի-
գէյէ, քէզա եազընտա ինիգատ էտէճէք միւսա-
լէհա գօնֆէրանսընա թազտիմ վէ Հուգուզըմը-
զը թալէպ էտէլիմ: Պու տէֆա պու թազտիմ
մէսէլէսինն տաիր պիր իքի խուսուս տէրմիյան
էթմէք իսթէրիզ:

Իլը եէրտէ պունու տէյէլիմ քի արիգէմիդ
աղըտտան իպարէթ օլմալը տէյիլ տիր: Երէ-
միատան չօզ զիչատէ ֆիդանլար էթմէչէ սէպէ-
պիմիզ վար իսէ տէ, օլ սէպէպլէրի պու սըրատա
պիզ պիզ սաղլալըպ, էնճիւմէն ի տիւվէլ Հու-
զուրընա գուրու կէօզ, ֆէրաճ եիւզ, վէ տիրի
սէօզ իլէ չըգալըմ: Ամէրիգալըլար իլէ մուաչէ-
րէթտէ պիր տէրէճէ թէճրիպէմիզ օլարազ, շու-
նու անլամը ըզ քի, պիր շէյի պօչուն էյէրէք
իսթէմէքտէն իսէ մէրտանն իսթէմէք՝ մու-
վաֆֆադիչէթի տաՀա զիյատէ թէչմին էտէր:

Ամէրիգալըլար վէ Կլրօփալըլար էրմէնի-
նին ֆէլաքէթղէտէ օլտըղընը էյիտէն էյի պի-
ւիրլէր: լաքին պիզ վէրիլէճէք օլան հիւրրի-
յէթի պիր սատազա Հալինտէ վէրմէքտէն իսէ,
պիր իսթիհզազ Հալինտէ վէրմէքլիյի տաՀա է-
յի սայարլար: Ումում միլլէթլէր սըրասընա կէչ
մէք իչիւն պիզիմ տախի վիյազաթըմըզ պուլուն

աղընը թահգիզ էթմէք Հէմ պաչգալար Հէմ պի-
զիմ իչիւն էլզէմ վէ խաչըլը օլաճադ տըր: Պի-
զի քէնտիլէրլէ սըրաչա կիրտիրէնլէր՝ իգնա օլ-
մալը տըրլար քի, պիզ քէնտիլէրին իւզէրինն
պիր եիւք օլմազտան իսէ, ումում մէտէնիյէ-
թին թէրազըսընա եարտըմ էտէն պիր շէրէք
օլաճաղըզ:

Պիզիմ Հազգ մաթլուպաթըմըզտա իլը եէ-
րի թութար տիւվէլ ի Միւթթէֆիգէ իլէ իշթի-
րաքը Հիսսիմիզ: Իլքինտէն սօնընա գատար Հիչ
պիր տազիգէ քէնտի էֆքեար վէ արգուճըզը
Միւթթէֆիգէրտէն ալըրմամը ըզ, անլէրին
մազսէտ վէ իտէալը պիզիմ մազսէտ վէ իտէա-
լըմըզ օլմուչ տըր: Շու արթըզ կիզլէնիլմէզ
պիր Հազիգաթ տըր քի, Կէնճ Թիւրքը րէթիմի
պիզէ օքօնօմիա վատ վէ թէլիֆ էթմիչ իքէն
պիլէ՝ պիզ նասիպիմիզի եինն Միւթթէֆիգէր
իլէ գարըչտըրարազ, անլէրտէն աչըր պիր իտա
րէ իսթէմէմիչիզ:

Պու կիւն Միւթթէֆիգէր իլէ իշթիրաքտա
կիպի կէօրիւնէն պազը գավըլար կիպի պիզիմ
իշթիրաքըմըզ սալթ տիլ իլէ վէ նիւմայիչ իչիւն
օլմայըպ, իլա պիլ ֆիիլ վէ Հազիգաթլէ իս-
պաթ օլունմուչ պիր վազըա տըր: Պիզ տաիմա
Միւթթէֆիգէրէ իչտաչ վէ եարտըմճը օլմու-
չուզ, անլէր իլէ պիրլիքտէ ճէնք էթմէք իւզրէ
ատէմ վէ գուվէթիմիզի էսիրկէմէմիչ իզ:
Բուսլար, Ինկիլզլէր, Ֆրանսըզլար վէ Ամէրի-
գալըլար պիլա շէքը ու շիւպհէ պունա շէհա-
տէթ էտէրլէր:

Հաթթա Միւթթէֆիգէրին նիչէ տար Հալ-
լարընտա պիզ իշթիրաք վէ մուսվէնէթիմիզի
քէնտիլէրտէն ալըրմամը ըզ. քի պու սընանըլ-
մըզ սատազաթ տէմէք տիր: Շու տա ինքեար
գապուլ էթմէզ քի, պու իչտաչըղըմըզ Միւթ
թէֆիգէր Հէմ իսթէմիչ, Հէմ տէ անտէն միւս-
թէֆիտ օլարազ պիզ արզը թէչէքիւր էթմիչ
տիրլէր: Քէնտիլէրճէ փէք օլ գատար մալիւմ
օլմայան եէրլէրտէ պիզիմ տէլալէթ վէ մուս-
վէնէթիմիզտէն իսթիֆատէ էտէրէք զալէպէյի
պաչա վարտըրմըզ տըրլար:

Նի՞ չիւն պիղ Միւթթէֆիզէր իլէ իշթիրաք տա պուլունմուշղզ, օ պահս ը ախէր տիր: Իպթիտատէն, թա Խաչակիրլէրին զէմաննտան պէրու էրմէնիլէր՝ էվրօփալըլարը սէվիպ, անլէրի տիրարլարընտա վէ խանէլէրինտէ ուզուն վազըթ միւսաֆիր էտէրէք, շարգտա վէ Ազիզ տիրարտաքի ճիւղատլարընը միւլէսսէր գըլմագ լըղա չալըշմըլ տըրլար: Մէզէպի վէ մէտէնի իշթիրաքտան մատա, փէք թապիի օլարագ գան մուհապպէթի տախի արամըղտա մէվճուտ օլմուշ տըր:

Էրմէնիլէր՝ գանճա Ֆարսիլէր, Թաթարլար վէ Սէմի գապիլէլէրլէ ճիւզի քիւլլի իշթիրաքտա պուլունմուշ օլսալար պիլէ, անլէր ասլէր էվրօփալը օլուպ, ճէնուպ ի Իթալիատան, Պալգանտան փէյտէրփէլ շարգա տօղրու Հիճրէթ էտէրէք Անատօլունուն զարպի վէ շէմալի գըթալարընտան սիւրիւպ Հայաստանա կիրմիլէր վէ օրատա եէրլի իւնսիւրիւ քէնտիլէրլէ մէզճ էտէրէք, պիր էվրօփալը մուհաճէրէթ Հալընտա եէրլէշիպ գալմըլար տըր:

Լիսանըմըղըն Լաթինճէ վէ Րուճա իլէ օլան սըհրիլէթի, Փիզիօկիսօմիտէ (էշքեալ ը պէտէնտէ), Լաթին վէ Նուճանի նէսլէր իլէ միւշապէհէթիմիզ, գարպ ը մէսլէր վէհիքեայլէրճէ պէնզէրլիլիմիզ, թաամ վէ էլպիսէ վէ սաիր պիր չօգ ասէթլէրճէ եագընլըղըմըլ — Հէփ պու կիպի ալամէթլէր կէօթէրիյօր վէ թարիս տախի պունա շէհատէթ էտէյօր քի, պիզ գան ճիւղէթիլէ էվրօփանըն Լաթին վէ Նուճան նէսլէրինէ խըսըմ ըզ: Միւթթէֆիզէր պիզէ թէվէճճիւհ կէօթէրմէքլէ անճագ պիրատէրլիք վազիֆէսիլի իֆա էթմիշ օլաճագլար:

Տին վէ թալիմ ու թէրպիլէտէ գէրապէթտէն մատա, Փիւնուն ը գարիֆէ, թիճարէթ վէ ասքէրլիքտէ, վէ խայրխաչլըգտա տախի էվրօփանըն Միւթթէմէտտին նէսլէրի իլէ ալագամըլ վար տըր: Խուսուսա ասքէրլիք խասսիլէթիտէ պու միլլէթ Հալա էսքի գահրամանլըգ ըուհընը սագլամըլ տըր: Թարիլիմիզին թէմէլինտէ տուրան Հայկ նահապետին Հիւրրիլէթիէրվէր վէ պէհատըր սէյրէթի, Արամ, Տիգրան, Վարդան վէ Վահանըն շէճաթը պու կիւնէտէք էրմէնի տամարընտա ճէվէլան էտէյօր:

Րուս օրտուլարընտա չօգտան պէրու գահիր օլան ասքէրի գապիլիլէթիմիզ՝ պու սօն սէնէլէրտէ Թիւրքլէր, Ինկիլզլէր վէ Ֆրանսըղլար թարաֆընտան տախի թաստըգ օլունմուշ

տըր: Հագիգաթ Եօլունա սիւլահընը չէքիպ սօն նէֆէսէ տէք պէհատըրանէ ճէնք էտէն պիր գալմ՝ պրագըլսամագ քի, խուճնիզ Եագմաճըլարըն աչագլարը ալթընտա չըղնասըն: Սարրաֆ ալթունըն գըյմէթինի պիւլիլի կիպի, Ֆօշ Հայկ, Ալէնպի վէ Փըրշինկ ճէնէրալար տախի պու գարագաշըլ արսլանլարըն գատընը թանըրլար:

Պիզ միւսալէհա գօնֆէրանսընա թարիլիմիզ, իտէալ վէ սէյրէթիմիզ վէ պու կիւնքի մէշահիր վէ գահրմանլարըմըլ իլէ Եագլաշըպ, նէյէ լալըգ Խոյիմիզի կէօթէրմէլի իզ: էվրօփա վէ Ամէրիգատա թիճարէթ, ուլում ու Փիւնուն, սիյասէթ վէ քիթապէթտէ մէշհուր գաթլարըմըլ մէյտանա կէթիլէրէք էվրօփայ կէօթէրէլիմ քի պիզ քի՞մ վէ նէ՞ իզ: Չօհրապլարըմըլ, Մուրատլարըմըլ, Նուպարլարըմըլ, Գագաղլարըմըլ, վէ Հէր տաիրէտէ մէշհուր տէլիլէրիմիզ իլէ իլէրի տիւշէլիմ վէ միւսթահագ օլտըղըմըլ մէվգիլի թալէպ էտէլիմ:

Հայաթ ալէմինտէ կէօղլէրինի աշըպ թէնէֆիլա վէ Հարաքէթ էտէր պիր վարլըղըն Եաշամաղա Հագըր օլտուղը կիպի, Հայաթ ալամէթլէրիլէ մուվագաֆ օլան պիր միլլէթին Եաշամաղա տահա զիյատէ Հագըր վար: Տիրի պիր վարլըղըն պօշնունա իփ աթըպ անը պօղմագ նէ՞ տէշէթլի պիր Փիւճիւր իսէ, Եաշամագտա օլան պիր միլլէթին իւզէրինէ Հիւճմլէ անը Հայաթընտան մահրում գըլմագ անտէն չօգ զիյատէ գապիհ պիր ճիւնայէթ տիր:

Եօլ Եանընտան կէշէր իքէն՝ ալչագլար էլիմէ տիւշմիւշ պիր սուչսուղը թասալլութտան խէլաս էթմէք էլիմտէն կէլի իքէն, քեահին վէ Լալիլի կիպի անը գանլար իչինտէ պրագըպ Եիւզիւնիւ չէվիլէրէք էօթէ Եօլտան կէշմէք նէ՞ տէրէճէ թագպիլէ լալըգ պիր նամէրտլիք իսէ, տէօրթ սէնէտէն պէրու Փիլիլէ կէթիլիմիւշ շէթանի վէ ճէհէննէմի իշքէնճէլէր իչինտէ չապալանմագտա օլան պիր ուֆագ միլլէթի զատտար Թիւրքիւն էլիմտէ պրագըպ, էօթէ Եօլտան տօլանմագ էվրօփանըն վէ Ամէրիգանըն նէճիպ տէվլէթլէրինէ օլ գատար պէօյիւք պիր նամէրտլիք օլաճագ իտի:

Պունտան մատա, էլիմիզտէ Հագըմըլը սա պիթ էտէն սէնէտլէրիմիզ տախի վար տըր: Շարքըն Գրիսթիանլարընը Իսլամ Թիւրքիւն, Գիւրտիւն վէ Արապըն թէսալլութընտան վիգայէ էթմէք իւզրէ էվրօփանըն պէօյիւք տէվլէթլէրի

կեալ Ֆէրտէն վէ կեալ երեւնէն Ահտնամէլէր ինզալամը վէ խասմիմիզէ ինզալամը տըր-լար: Պէրլին մուակէտէսինտէքի Երնճի պէնտ պուընարտան իլքի օլմատորը կիպի սօնը տախի տէյիլ տիր:

Հանի պու ահտլարըն իճրասը: Պագը տէվ-լէթլէր պու ահտլարըն իճրասընա թէէմինաթ հալինտէ պօլ իւճրէթլէր տախի ալտըլար: Նէօ սիւշիւնիւրիւր պիր ութատ հազընտա քի, Փիւլան պիր իշի եափմագ իշիւն ազլը դարալը գօնթրաթ ինզալար: Քէնտի իւճրէթիւնի փէ-շին ալըր, վէ սօնրատան ահտընը ունութմուշ կիպ վազիֆէսիզ պուլուուուր: Կէչմիշ 200 սէ-նէլէր դարֆընտա պու կիպի ահտնամէլէր, չօգ եափըլը իսէ տէ, սայքի ճիւմլէսի տախի իշէ եարամագ քեաղըտլար հալինտէ սէփէթ իշիւն պրագըլըլը:

Պիզիմ պէլի իշէրիմիզտէն պիրի պէյն էտ տիւվէլ գուլուտաթը թէհարրի իլէ պու կիպի Ահտնամէլէրի պուլուպ մէյտանա չըգարմագ, անլէրին ասլնամէլէրին նէշը իլէ, միւթէհալըտ լարա կէօսթէրմէք, վէ անլէրին մաթլուպը օլան իսթիհզագը տավա էթմէք օլմալը տըր: Պէր-լին Ահտնամէլէրին Երնճի պէնտի՝ պիր չօ-ճուղըն պիլէ անլաւաճաղը սուրէթտէ աչըգ օլա-րագ, սօղըրուտան էրմէնիլէրին ահվալինին իս-լաւընա տէլալէթ էտէր: Վէ անը ինզալայանլարըն նիշէլէրի հալնա հայաթտա օլուպ պիր կէօ-նէ ինքեար եա իթիրագա մաւալ եօգ տըր:

Պու Ահտնամէլ նէօ իշիւն եափըլտը: էրմէ-նիլէրի ալտաթմագ իշիւն միւ, հաշա՛: Տիւվէլ ի Մուազգամա պու կիպի պիր ամէլ իճրասընը հիշ պիր վէճէլէ ճաիզ կէօրէմէգ: Պիրպիրլէ-րինի՝ ալտաթմագ իշիւն միւ. պուընուտա մա-նասը եօգ: Թիւրքիւ տարա կէթիրիպ էլինտէն պիր շէյ գօփարմագ իշիւն միւ, անը տա տիւ-օլ Ահտնամէլէ ինզա գօյանլար՝ (Միւսթէսնա-շիւնէմէլիզ: Պիզիմ գըչասըմըգ պու տըր քի, սը վա՞ր մը, եօգ մը պիլմէղիզ) ճիւմլէթէն խա-լիս Փիքը վէ ճիտտի իրատէթ իլէ օլ պէնտի իտ-խալ էյլէտիլէր:

Պիզ օլ պէնտին ինզալանմասըլա՝ Թիւրք-տէն պիր իսթիհզագ տավա էթմէյէ հազըմըգ օլտու տէյու տիւշիւնիւրիւրիզ, քէգա օլ պէնտի Թիւրքէ ինզալաթմագտա գի մէտիէլ օլանլար՝ սալթ պիր շահիտ մագամընտա պուլուընմայըպ իլլա գամինլէր տէյու կէօգտիլէճէքլէր: Տէյն սահիպի քէնտի ահտընտա էմին պուլուընմագ-

սա, պիթթապի դամին վէ քէֆիլ օլանլարա կի-տէճէլիզ, վէ շու պիզիմ հազըմըգը թալէպ է-տէճէլիզ:

Օլ ահտնամէլ ինզալանտըղը թարիխտէն (1876տան) պէրու իճրա էտիլմի՞շ մի, եօգսա հէր շէյ էվվէլքի նիզամսըզլըգտա տէվա՞մ մը էյլէմիշ, վէ եախօտ էրմէնիլէրին շէքտիլի մէ-գալիմ էվվէլքիտէն տէ մի գիյատէ օլմուշ: 1895—96նըն ումուճի գըթալարընը հա՞նկը դանուընա Երնճի պէնտէ մուվաֆըգ տէյու թէֆսիւր էտէպիլիւր: Ատանա գըթալը Թիւրքիւն էրմէնիլէրիտա իսլահաթ եափմագտա օլտուղը նա պիր տէլիլ սայըլապիլի՞ր մի: Հէլէ շու սօն Փէլաքէթլէր իլէ Երնճի պէնտ արասընտա պիր միւթապագաթ կէօրէմէյօրուգ:

Ալթմըզ պիրինճի պէնտ հիշ եաղըլմըշ օլ-մասա, խիւաֆը նիզամ վէ ուսուլ օլան հէր պիր ամէլ իշիւն՝ անըն միւրթէքիպի օլան Ֆէրտ եա տէվլէթ մէսուլ տըր: Պիզ միւսալէհա գօնֆէրան սընա շու իտտիա իլէ եաղլաշմալը իզ քի, Թիւրք պիրիմէլ խիւաֆը գանուն հարաքէթ էտէրէք հուգուղըմըգ փայմալ էյլէտի, վէ գալանին ի պէյն էտ տիւվէլ ահքեամընճա պիր տէվլէթ քէնտի թէպասսընտան օլանլար իլէ խիւաֆը նիզամ վէ մուղաշիր ի ինսանիլէթ օլարագ տավը րանըրսա, օլ պիր տէվլէթլէրին միւտախէլէլէ հազըլարը վար տըր:

Թիւրք սէօյլէսին պագալըմ, հա՞նկը նի-գամա թէվֆիզէն օրտոտա քէնտի իշիւն ճէնք էտէն ասքէրլէրի տէրէճէ պէ տէրէճէ աճ էօլ-տիւրէրէք ամէլէ սըրասընտա իշէթմիշ վէ իշ պիթտիլի կիպի քէնտիլէրի եէօքիւնէն գուրչու նա եէմ էյլէմիշ: Հա՞նկը դանունա ույտուրա-րագ պիր պիւթիւն միլլէթի խանէլէրինտէն չը-գարըպ շէօլլէրէ սիւրմիւշ, վէ եօլտա կէնճէլ-րի վէ Փամիլեա սահիպլէրինի թէլէֆ վէ ըրզ ու այալարընը եաղմա էթմիշ: Հա՞նկը շէրիա-թա կէօրէ՝ ինսանլար արասընտա իշիտիլմէտիք իշքէնճէ վէ թէատտիլէրլէ սուշսուղլար, դա-րըլար, չօճուղլար վէ իսթիյարլարա մուամէլէ օլուընուշ:

Տիւնեատա ճարի օլան հէր հանկը պիր նի-գամ իլէ իսթէրլէր իսէ պիզ մուրաֆաա վէ մու-հաքէմէյէ հազըրըգ: Պիր փօլիս վէլէվ սուշու օլան պիրինի թէվգիֆ եախօտ մուհաքէմէ էտէր իքէն անա հազարէթամիզ պիր լուղէթ սէօյ-լէմէյէ, եախօտ քէյֆ ի մայէշա էլ դալտըրմա-գա պիլէ հազըր եօգ իսէ, Թիւրք գալթիլէրի

վէ ասքերլէրի նէ՞ Հազգ. իլէ պիզլմ սուչուզ էհալիմիզլէ թամմ ճանվէրճէսինէ մուսմէլէ էթ միշ տիրէր:

Խըրսըզա էլպիր օլան տախի սըրգէթ ճէ- գասըլա մուսազզապ գըլընմալը իսէ, վահշի է- Հալիլի, Թիւրքիւ վէ Արապը իւզէրիմիզէ սալան ամիրէր վէ մէմուրլար ճէգասը՞զ մը պրազը- մալը: Կէչէն պէնսլէրիմիզին պիրինտէ՞ պիզլմ Հազգըմըզ տէչիւ Թիւրքտէն թալէպ օլունա- ճազ թազմինաթա տաիր պազը թէքլիֆլէրտէ պուլունմուշ իտիք: Անլէր սալթ խալալի շէլլէր օլմայըպ, իլա Հազիգաթէն ազիզ Հուգուզը- մըզ Հալինտէ տավա էտիլմէլի տիր:

Պի դայը ը Հազգըն ասըլան վէ քէսիլէն ա- տէմլէրիմիզին պիրէր պիրէր մուհաքէմէսինի իսթէրիզ: Տէվլէթլէր էնճիւմէնի Հուգուրընտա թալէպ էտէրիզ: Պէօլիւք քիւշիւք, իլէրի կէրի ճիւմլէ մազթուլլէրիմիզին էօմը վէ Հալլէրինի Հուգուրա թազտիմլէ անլարըն գանլարընը տա- վա էտէրիզ: Ըրզ ու նամուսա միւթաալըզ ճան վէրլիքլէրէ իրթիքեապ էտէնլէր Հէր նէրէտէ թութուլուրլարսա տէրհալ ատալէթ Հիւքմիլլէ ճէգալա չարիտըրըլմալարընը իտտիա էտէրիզ:

Հէփ էսիրլէրիմիզին պիզէ թէսլիմինի, վէ սիւրկիւնլէրին կէրի եէրլէրինէ իատէսինի իս- թէրիզ, զասպ էտիլէն էմվալ վէ էմլաքըն թազ- մինինի իտտիա էտէրիզ: Էլ Հասըլ մալճա, ըրզ- ճա վէ նուֆուսճա զալաթըմըզըն թազմինինտէն մատա միւրթէքիպ ի խապասէթ օլանլարըն ճէ- գալէ չարիտըրըլմալարընը ատալէթ նամընա թալէպ էտէրիզ: Պունլարը իտտիալա Հազգը- մըզ օլարազ, միւտտաիլէր Հալընտա Տէվլէթ- լէր գօնֆէրանսընըն Հուգուրընա չըգարըզ, վէ օրատա քէսիլէճէք սիճիլի գապուլ էտէրիզ: Իմ- տի իթՀամնամէլէր եազըլըպ մէրճիինէ թազտիմ օլունսուն:

Փուրսաթլարըն զալէթ գիգըլմէթ, վէ է- տիլէճէք իշլէրին փէք չօզ օլտուզը շէօլլէ պիր սըրատա «նէ՞ էտէլիմ» սիւալընա պու պէնտ իլէ վէրէճէլիմիզ ճէվապ պու տըր քի, մուհա- րիպլէր վէ պիթարաֆլար գօնֆէրանսընա մաթ լուպաթըմըզը արզլէ անլէրին ատլ ու ինսաֆը- նա քէնտի քէնտիմիզի թէսլիմ էտէլիմ: Պունտա նէ պօլուն էլէրէք սարուկ Հէլլէթինտէ կէօրիւ- նէլիմ, նէ տէ կէօլիւ կէրէրէք ըմբոստ թալ- րընտա պուլունալըմ, իլա ալիճէնապ գէվաթ Հուգուրընա նէճիպ թալը ու Հիսսիլաթ իլէ եազլաչըպ մաթլուպաթըմըզը իֆատէ էտէլիմ:

Պունտա տիգաթ էտէճէք սօն տէրէճէ նա- զիք նօզլմա՝ պիւթիւն միլլէթին պիր աղըզ- տան սէօլլէմէսի վէ պիր ինթիգամլէ եիւրիւմէ- սի տիր: Հէմ նէ սէօլլէտիլիմիզէ, Հէմ տէ նասըլ սէօլլէլէճէլիմիզէ տիգաթ էտէլիմ: Մագսէ- տիմիզ վէ սէօլլէրիմիզ Թիւրքտէն վէ Ալման- տան ինթիգամ ալմազ թասալվուրընտան զի- յատէ՝ Հուգուզըմըզը թալէպ էթմէք գազիլէ- սինէ միւնհասըր օլմալը տըր: Վէ գօրգմալարազ լաքին փէք ազիլանէ եօրտա Թիւրք Հիւքիւմէ- թինէ գարչը փրօթէսթօմըզը թագտիմ էթմէլի իզ:

Թիւրքիւն պիր միլլէթ Հալընտա եաչամա- սընը, վէ մէտէնիլէթ թարիգինէ կիրէրէք ատէմ օլմասընը իսթէրիզ, լաքին պիր Հիւքիւմէթ պա չընտա պուլունարազ, քէնտինտէն եիւքսէք, անճազ սալըտա ուֆազ ֆրիսթիան Միլլէթլէրէ Հիւքմտարըզ էթմէսինէ Հիշ պիր վէճլլէ րիգա վէրէմէզիզ. զիրա Թիւրք գաչլարճա տէֆա թէ- րազըտա թարթըլտը, Հէր տէֆասընտա էվվէլ- քիլէրտէն զիլատէ նօգսան պուլունտու: Ատլ ու ինսաֆը պիլէրէք ալաղը ալթընա ալտը, ա- նըն իչիւն թաճ ու թախթ, սիլաՀ վէ գօման- տա էլինտէն ալընմալը տըր:

ՊՈՒ ՄՈՒ ՀԱՐԷՊԷ ՆԷԼԷՐԷ՞ ՄԻՅԱՐ ՕԼՏՈՒ

Տիւնեանըն էն պէօլիւք ճէնկի իճրա էտիլ- տիլի շու տէօրթ սէնէլլէր միւտտէթինտէ ֆիքը- լէր ազիմ Հէլլէճանլէ կէրիլիշ օլարազ նէ՞ Հա- վատիս վար տէլու Հէր քէս Հէրան զազէթալա- րա պէքլէյօր իտի: ՄապաՀըն զազէթալարը էգլ լէն վազթընտա ատէթա պիր ալըզ պալաթ ճէ- րիտէլէր կիպի աթըլըպ, ազչամըն զազէթալա- րը, անլէրին տէ սօն թապլարը, վէ նիչէ քէրրէ extraլար արանըյօր իտի:

Պու թէլաչըն մանասը նէ՞ իտիլինի ատէմ- լէրէ սիւալ էթսէն, պէլթի չօզլար մուգնի պիր ճէվապ վէրէմէք, եինէ տէ ազիմ մէրազ իլէ կէօզ գուլազ օլմուշ Հէր թարաֆը արաչտըր- մագտա իտիլէր: Իշթէ մուհարէպէ պիր նէվ իի թամա կէլտի, անըն իչիւն նէչլէր գուլազլա- րընտան տէլիրմէն սէսի քէսիլիմիզ կիպի՝ պիր սիւքիւնէթ, պիր իզսիզլիք տուլմաղա պաչա- յօրլար:

Հաչա քի պիզլիմ իչիւն պէօլլէ օլտուն: Պիր Հիսապա ասըլ վազըթ շիմտի տիր քի Մուհարէ-

պէնին թէ՛սիր վէ նէթիճէլէրինի թէ՛հարրի է-տիպ անլայճաճաղըզ, վէ պու ազիմ սէյլին էսէր-լէրինի շախսի վէ ուճուճի էօճրլէրէ թաթպիդ էտէրէք անտէն ամէլի տէրսլէր իսթիխրաճ էտէճէյիդ: Մուհարէպէ պիր թուֆան կիպի կիւր լէտի կէչտի, լաքին անըն փէյղամը պազի տիր:

Պու մէսէլէ դայէթ կէնիշ օլուպ անըն հազ գընտա փէք չօզ շէյ տէնէպիլիւր իսէ տէ, պիդ պահարճըրը խուսուսի պիր տաիրէյէ հասը էտէրէք սիւալ էտէճէյիդ քի, շու իչիւնտէն կէչտիյիմիդ մուհարէպէ նէլէրէ՞ միյար օլտու: Մէ սէլէլէր հազգընտա պէն էլ նաս ճարի օլան էֆ քեար վէ գիւյիւմէլէրէ թէ՛սիրի նէ՞ օլտու: Ալթունըն խալիսէթիւնի էօլչէն միյար կիպի՝ շու մուհարէպէ տախի պազը շէյլէրին քիւնհիւնիւ մէյտանա գօյմուշ տըր:

1. Պու մուհարէպէ՝ ուսուլը հիւքիւմէթէ պիր միյար օլտու: Հիւքիւմէթ՝ իւահի պիր թէրթիպ, վէ ատէմէլէրէ դարուրի օլան պիր հալ տըր. լաքին անըն նէվի վէ ուսուլը հազգընտա այնի էֆքեար ճարի տէյիլ տիր: Մէվճուտ ուսուլարը թէֆթիւշ էյլէտիիմիդտէ պաշլըճա իւշ նէվ հիւքիւմէթ կէօրիւրիւզ: Պիրի՝ Հիւքիւմէթ ի Մութլազա, եանի պիր թազըմ էհալի իւզէրինէ պիր թէք ֆէրտին իճրայը նուֆուզ էթմէսի:

Իքինճի ուսուլ՝ Հիւքիւմէթ ի Մէշրութէ տիր քի, պուճտա փատիշաչ վար իսէ տէ, անըն նուֆուզը հուտուտ իչիւնէ ալընճըշ, վէ մէմէլէթին ուճուրը պաշլըճա փարլամէնթ վէ մէպուսան էլիւնէ իհալէ օլուճմուշ տըր: Պուճըն էն էյի միսալը ինկիլթէրրա տըր:

Իւչիւնճիւ ուսուլ՝ ճիւմհուրիյէթ ուսուլը տըր՝ Ամէրիգա, Ֆրանսա վէ դայրիլէր կիպի՝ քի պուճտա հիւքիւմէթ էհալիւնին էլիւտէ օլուպ քէնտի ըհիսլէրինի վէ մէպուսարընը քէնտի գուրալարըլա սէչէլէր: Ճիւմլէ իմփէրաթօրըլար այնի, եախօտ ճիւմլէ մէշրութիյէթլէր հէճան պիր պիչիմտէ, վէ ճիւմլէ Ճիւմհուրիւզէթլէր հէր ճիւմլէթլէ պիր պիրլէրինէ պէնգէրլէր անլաշըմասըն: Էսասէն եէքտիկէրէ պէնգէր իսէլէր տէ թէֆէրրիւսթտա խալի Փարզը տըր լար:

Պու մուհարէպէ՝ իսթիպտատը չիւրիւյէ չըգարտը, պիր թէք ֆէրտ՝ քէնտի միլեօնլարճա թէվապիինի քէսֆ ի մայէշա խըտմէթիւնտէ գուլլանապիլիւր թասազվուրը իպթալ էտիլտի: Անըն իչիւն տիր քի, Հիւքիւմէթլէրին էն տէս-

փօթը օլան Բուսիա Ֆարիզմի տէվրիլտի, Ալըսթըրիա վէ Ալմանիա տախի անըն արտընճա տիւշտիւլէր:

Նափօլէօն մուհարէպէսի պու այնի նէթիճէլի ֆիքրէ կէթիրտի իսէ տէ, օլ վազըթ էվրօփա տէվլէթլէրի հալա ճիւմհուրիյէթ վէ մէշրութիյէթ իչիւն հազըր տէյիլ իտիլէր. օլ էճիւտէն Բուսիա Ձարը, Ալսթրիա իմփէրաթօրը, Թիւրք Մուլթանը վէ սաիրէ միւսթէպիտուլէր քէնտի թախթլարընտա գալի գալտըլար:

Պիր թէք ատէմ նէ գատար տա ազիլ, թէճըրիպէքեար, էյի նիյէթլի վէ իգպալը օլա, քէնտիւնէ միւսազի ինսանլար ճիւմհուրընը իտարէտէ ամիդ գալաճազ տըր: Հալ պու քի, ատէթ օլտուղը վէճէլէ թախթ ու թաճ աթատան էվլատա միրաս գալտըղը հարտէ, չօզ հիւքմտարըր քէնտի մէվգիլէրինէ լազըմ օլան ֆազիլէթ վէ խասսիչէթլէրտէն մահրում պուլունմալարըլէ սալթանաթլարը ճիւն ի պէչէրէ անճազ պէլա օլմուշ տըր:

Հաթթա նիչէ տէֆա, վէրասէթ գանուճըն ճա, մէճնուճ եա փէք ախլազըրը, վէ եախօտ խասթամիդաճ ատէմլէրին էլիւնէ պիր գօճաման միլլէթին տիւմէնի վէրիւմիշ օլարազ, սէֆիւնէ ի տէվլէթ գազալարա օղրայըլ փարէ փարչա օլմուշ տըր: Մուլթան Համիտին, Գազըր Վիլհէլմին, Ձար Նիքօլանըն տիւրիւսթ ազըլ սահիպի իտիլէրինէ պիդ քէնտիմիդ ինանմազըրը, լաքին նէ՞ չարէ հազը ը վէրասէթ անլէրի փէք մէսուլիյէթլի մէվգիլէրէ կէչիրտի:

Իսթիպտատըն տաշաղը տիրէյի մազամընտա տուրան միլիթէրիզմ տախի պու մուհարէպէ միյարըլա քէմայար չըգտը: Միւք ու միլլէթի մուհաֆազա վէ անլէրէ խըտմէթ էթմէք իչիւն վիւճիւտէ կէթիրիլէն օրտուլար վէ սիւահլար՝ սալթ պիր հարիսին իրատէթիւնէ խըտմէթ էթմիշ օլմազ իչիւն պիդզաթ քէնտի վաթանտաշարընը պիլէ գասըպ գալըրան պիր աֆէթ հէյէթիւնի ալմըլար տըր:

Պէօյիւք միւզէխանէլէրտէ չիմտի ալէմ ի հալաթտան գալգճըր գօճաման ճանվէրլէրին իսքէլէթլէրի կէօրիւլիւր: Միւսթէպիտոտ հիւքիւմէթլէր՝ անլէր կիպի՝ մէվճուտիյէթ ալէմիւնտէն կէչիպ անճազ կէլէճէք նէսլլէրէ եատիկեար օլմազ իւզրէ թարիս սահիֆէլէրինտէ իսմ պրազմազտա տըրլար: Անլէրին մէֆրէթ աղըլարը վէ տիւլէրի, փէնչէ վէ գուրուզլարը

անճաղ սէյրճիւկէրէ էյլէնճէ օլմադտան զայրի պիր իշէ կէլմէզլէր:

Ատէմին հըրս ք շանընտան թէվէլիւտ է-տիպ, միլիթէրիզմ իլէ փէրվէրտէ օլան իսթիպ տատ գուվվէթինէ պաշգա պիր պէհանէ տէ՝ կիւլա Ֆիւլան հիւքմտարըն Ալլահտան ալմըշ խոխի նուֆուզա կէօրէ իշլէմէսի տիր: Ալլահ նէվ ի պէշէրին ինալիզ վէ Համիսի օլտուղը հալ-տէ, օ հիւշ պիր վազըթ ատէմի ատէմ էլինտէ էսիր գոյմազ իսթէմէզ, մէյէր քի ատէմ քէնտի-սի գէնճիրինի էլիլէ կափըպ թօզը քէնտի քէն-տինին պօյնուճա կէշիրէ:

Սուլթանըն, Գայըրլարըն, Փատիշահ վէ իմփէրաթօրլարըն մուամէլաթ ք հարիսանէլէ-րինի Ալլահա աթֆ էթմէլէրինտէն տահա պէօ-յիւք պիր քիւֆր օլամազ: Համիտին խասիմլէրի պու էֆքեարը թաստըզ իշին կազտըլար, «Եիւ գիւնտէ եօզ նուր ք Եէզտան, պու նա՞սըլ Չըլլ Ուլլահ տըր, Կէօլկէսի պէօյլէ օլուրսա, եա Օ նա՞սըլ Ալլահ տըր»:

Հագիգաթըն սույ ի իսթիմալըլա էլտէ է-տիլէն իսթիպտատ ուսուլը՝ պուճտան պէօյլէ տիւնեատա այազ թութտուրամայանազ տըր: Պու մուհարէպէ պու շէյի մէլտանա չըգարտը: Պուճտան պէօյլէ հիւքիւմէթլէր եա ինկիլթէր-րա կիպի մէշրութիլէթ, եպ տա Ամէրիգա կի-պի ճիւմհիւրիլէթ ուսուլընա տէօնէնէլէր: Պուճտա ասըլ գուվվէթ էհալինին իրատէթ վէ րէշի տիր:

Իսթիպտատ գալտըրըլտըզը հալտէ, իթ-թիհատ ք միլէլ գօլայնա թէէսիս օլունապիլիր: Մատէմ քի հարիս հիւքմտարըն սէվտայ ք շանընա մէյտան վէրիմէյէնէք, վէ մատէմ քի գալմըլարըն վէ հիւքիւմէթլէրին իտարէսի՝ է-հալինին ազատ րէյի իլէ թային օլունուպ, անըն իլէ հարաքէթ էտէնէք, պու տէմէք օլուր քի, տիւնեատա ատէմլէր արասընտա պիր միւսա-վաթ վէ ատալէթ հիւքմրան օլանազ, վէ պէօյ-լէնէ միէլլէթլէրին պիր իթթիհատա կէլմէլէրի գօլայլանաճազ, Բիթապ ք Մուգատտէս լի-սանըլլա՝ գալմըլար «պիր սիւրիւ պիր չօպան օ-լանազլար»:

Ամէրիգանըն տէմօքրասի բուհը րէիս Ուլի-սըն վասիթասըլա խասմլէրէ թէպլիզ օլունա-րազ, կէրէք անլէր վէ կէրէք տիւնեա թարա-ֆընտան հիւսն ի գապուլ պուլմուշ, վէ շիմտի-տէն էվրօփանըն էն միւսթէպիտտ հիւքիւմէթլէ րի տէվրիլիպ, հէր թարաֆտա ճիւմհուրիլէթ

իլան օլունմուշ տըր: Վազըա պու եէնի վէ միւս թանէլ ճիւմհուրիլէթլէր հալա խամ օլուպ, ան-լէրէ քեամիլէն պէլ պաղլանըլամազ, լաքին թէ-րազգընըն թապիի եօլու պու տըր:

Պուճտան 130 սէնէ դատար էվվէլ Պուր-պօնլարըն հիւքմիւ տէվրիլէրէք Ֆրանսատա նէ՝ ազլիմ պիր ինգըլապ վազը օլտու: Նափօլէօն Պօնափարթ՝ միլլէթին օ գարըշըզ վէ գըզըն հալինտէ մէյտանա կէլիպ, էվվէլա պիր գօն-սիւլ մագամընտա իտարէ ի հիւքիւմէթլէ թալին օլունմուշ իքէն, էհալի վէ ասաքիրին քէնտինէ րաղպէթլէրինտէն ալտանըպ, իմփէրաթօրլըր Ֆրանսատա թէքրարէն իգամէյէ չալըշտը:

Ֆրանսա հէփ պու պէլալար իշինտէն գուր թուլուպ, իալիս ճիւմհուրիլէթ օլունճայա գա տար 70—80 սէնէ չալգանտը, գանլար տէօ-քիւլտիւ, սէրվէթլէր շիւրիւտիւ, տիյանէթ սարըլտը, Ֆագաթ նիհայէթ՝ տէմօքրասի դա լիպ կէլէրէք իսթիպտատըն վիւճուտը մէյտան տան գալտըրըլտը: Պուճտան 25—30 սէնէ էվ-վէլ ճէն. Պուլանթէ՝ Ֆրանսատա Նափօլէօնըն ըօլընը օշնամազա չալըշտը իսէ տէ, մուվաֆ-Ֆագ օլամատը, գիրա Ֆրանսա արթըզ թէպտիլ օլմուշ իտի: Եիմտիքի խամ ճիւմհուրիլէթլէր տալիս պիր վազըթ սօնկրա եէթիլէրէք միւքէմ-մէլ տէմօքրասի տաիրէսինէ կիրէնէլէր տիր:

2. Պու մուհարէպէ Սօսիալիսթլիլէ պիր միյար օլտու: Սօսիալիզմի պաշտան պաշա մէշք ու միւթալէա էթմէիշ պիր specialist (մասնա-գէտ) տէյիլ իզ, անճազ անըն լէհինտէ վէ ա-լէյհինտէ պազը շէյլէր օգուճուշուզ: Չօք տա-իրէլէրտէ օլտուղը կիպի Սօսիալիզմտէ տալի փրաքթիստէն գիլատէ թէօրի հիւքիւմէթ սիւր-մէքտէ, վէ անըն իշին Սօսիալիսթլէր քէնտի-լէր տէ հալա թէքմիլ պիր անլալըշ վէ իթթի-Ֆագտա տէյիլ տիրլէր:

Սօսիալիզմ տէնիլէն ագախտին պիր ուճու գըզըլ տինսիզլիքտէ վէ տիկէր ուճու Գրիսթիան Բիլիսասը իշինտէ տիր: Պու կիւն տիւնեատա Բիլիսա վէ տինի թահգիր էտէն Սօսիալիսթլէր օլտուղը կիպի, վալիզ վէ բուհպան Սօսիալիսթ-լէր տալի վար. Հաթթա Christian Socialist իս-մինտէ պիր տէ թանըլմըշ Փըրգա մէվճուտ տըր: Ֆիքրիմիզ պուրտա էհալիլէ Սօսիալիզմի թա-րիֆ էթմէք օլմայըպ, անճազ շիմտի Բուսիա-տա, Ալսթրիատա վէ Ալմանիատա, վէ տահա սալիր չօք եէրլէրտէ ճարի օլան պու Փըրգանըն

մուհարէպէյէ ալազասընա տաիր պիր Իքի շէյ տէմէք իսթէրիզ:

Սէնէլէրտէն պէրու Սօսիալիզմ մուհարէպէյէ դարըը սէօյլէր վէ եազար օլտուղը հալտէ, շու ճիհան մուհարէպէսի պաշխատըղը կիրպի շօղ լար իւմիտ էթտիլէր քի, Ալմանիատա վէ Ավրսթրիատա փէք գուվվէթլի օլան պու Փըրդա ճէնկէ դարըը կէլէրէք քէնտի հիւքիւմէթլէրինի գան տէօքմէքտէն վէ սէրվէթի թէլէֆ էթմէքտէն կէրի տուրտուրմաղա չալըաճազլար տըր: Հալ պու քի մէսէլէ թամմ պուսուսն աքսի օլտու: Բաշխսթալտա վէ սաիր տաիրէլէր վէ մէվգիլէրտէ պուլուսան Սօսիալիսթ տէլլէրէ՝ հարպը ճաիզ կէօրիւպ, հաթթա քէնտիլէր տէ ճէնկէ կիրտիլէր:

Բուսիատա Իֆրաթ Սօսիալիսթլէր՝ տէվրիւմիշ իսթիպտատ եէրինէ եէնի տիւրլիւ պիր իսթիպտատ, դատտար պիր ուսուլ ր իտարէ թէէսիս էթտիլէր: Պու հէր քէսէ շու շիւպհէյի վէրտի քի, Սօսիալիսթլէր քէնտի փրէսթիօլէրի խաթրը իշիւն հէր շէյի գուրպան էթմէյէ հազըր տըրլար: Պու էյի պիր թասավվուր վէրմէտի: Միւսավաթ, ստալէթ վազ էթմէք՝ անը իճրա էթմէքտէն գօլալ տըր:

Շիմտի Ալմանիանըն հիւքիւմէթի սըրֆ Սօսիալիսթլէրտէն իպարէթ պիր գապիւնէ թէշքիլ էթմիշ օլարազ, օլ Փըրդանըն գատէրինի թէրաղինին կէօղիւնէ գօյտու: Պագալըմ թէմամ մը չըգաճագ, եօգսա նօգսամ մը: Իգթիսատի վէ սիյասի ուսուլարը մուսխաղա էտէնլէր՝ քէնտիլէր մէմլէքէթի վէ տիւնեայը ճէննէթ հալինէ կէթիւրէպիլէճէքլէ՞ր մի: Քեաղըտտա վազ օլտուսան մէպտէլէր ամէլտէ իճրա էտիլէճէ՞ք մի:

Մուհարէպէյին իլքինտէն պէրու ալընան թասավվուր՝ Սօսիալիսթլէր հազըրնտա փէք եիւքսէք պիր շէյ տէյիլ տիր: Էօյլէ տէ օլմասընա պիզ թէաճճիւպ էթմէգիզ, զիրա քէնտի քէնտինտէն եիւքսէք պիր նուֆուզ վէ իտէալ թանըմաչան քիմսէ եա Փըրգա՝ քէնտի նէֆսինին տէրէճէսինտէն եիւքսէյէ չըգամազ: Մանէվիյի Ֆէրամուշլէ սալթ մատտիյէ էհէմմիյէթ վէրէն՝ քէնտի տէ կիթ կիթ մատտէ վէ թաշ հէյէթինի ալաճագ տըր: Պազը շարլաթան հէքիլէրին պուլուսմասը՝ իւմ ի թէպապէթի նիւշէ չըգարամատըղը կիրպի, Քիլիսատա պաղը մէմուրլարըն եանլըը մուսմէլէսի տախի տիչանէթի պէր հավա էտէմէկ:

Քրիսթիանլըգ քէնտիսի հիշ պիր վէճհլէ

ատէմլէր արասընտա դատր ու գուլմու թէշվիգ էթմէտիքտէն դայրի, հազիգի պիրատէրլիյի թալիմ, վէ միւհասիսինին էօմրիւ իլէ իրաէ էտէր: Շիմտի Սօսիալիզմին էլինէ էփէյի մէյտան կէշտի, նամսըլ պիրատէրլիք վէ սէլամէթի թէէմին էտէպիլիյօ՞ր մը: Մուհարէպէյի մէն էտէպիլտի՞ մի. եօգսա տիւնեատա պէյն էլ ինսան ճարի օլան իմթիգաճսըղըղըն անճագ շէքլինի՞ մի տէչիշտիրտի:

Պու մուհարէպէ միւնասիպէթիլլէ Քրիսթիան Քիլիսասը՝ քէնտինտէ մահֆուզ ալա խաս սիյէթլէրի մէյտանա չըգարտը: Սալրիսալըգ վէ թէրահիւմ տույլուսը տահա զիլատէ գուվվէթլէնտի. իման վէ Ալլահա իթիմատ մէվհիպէսի քէնտի մէյվէլէրինի կէօսթէրմէյէ պաշլատը: Հազիգի ինսանիէրվէրլէր՝ մաղտուրլարըն խէլասընա Ֆէտայ ը ճան ու մալ էտէրէք ատէմլէր արասընտա պիրատէրլիք բուհընը թէշվիգ վէ պէօյլէճէ Քրիսթիանլըղըն մաթլու պընը իճրա էտէյօրլար:

Սօսիալիզմ իլէ Քրիսթիանլըգ թէրազիտէ տիրլէր, վէպու մուհարէպէ սէպէպ օլտու՝ հան կիսի տահա մագպուլ իտիյինին կէօրիւնէսինէ:

Իսլամիյէթ կիրպի սախթէ տինլէրին պու մուհարէպէ միւնասիպէթիլլէ ինսան եիւգիւնէ չըգար հալլարը գալմատը: Փափավիլիք պիլէ՝ Ալսթրիանըն տիւշմէսի վէ Իթալիանըն դալէպէլէրի սաչէսինտէ կէօղլէրինի աշմաղա մէճպուր տըր: Պու Քալը իլէ Բօմա Քիլիսասը պէյ նինտէ դահիրէն մէյտանա կէլմիշ օլան պիր նէվ իմթիգաճ՝ սըրֆ էնթրիկ նէթիճէսի օլուպ, իչիտէ չօգ պիր իւնսիւր տէրճ էթմէտիլի անլաշըտը:

Սօսիալիզմ քէնտի թէհարրիյաթընը չօգճա գուրուսն ը վուսթատան գալմա Բօմա Քիլիսասը փօլիթիգասը տաիրէսինտէ իճրա էտիպ, հազիգի վէ սաֆի Քրիսթիանլըղը, թապիր ի ախէրլէ Աւետարան վէ Քրիստոսը ճիտտէն թէֆէքքիւր մատտէսի էթմէտիլի իշիւն եանըլլօյօր, վէ պու եանկըշըղ ոսալթ պիլմէմէկլիք էսէրի օլմայըպ, իլլա տահա տէրին պիր եարանըն աղըրլարը օլտուղընը կէօսթէրիյօր:

«Ճիւմլէնիզ պիրատէրլէր սինիզ,» «Ատէմլէրին սիգէ հէր նէ էթմէլէրինի իսթէրաէնիզ, սիզ տէ անլէրէ էօյլէ էտին» թալիմաթը եէթէր գատար աչըգ, վէ տիւնեա գատար կէնիշ տիր: Անա իթաաթ էթմէյէն՝ իսմէն Քրիսթիան պիր

լէ օլսա, Հալա մահաբիւմ վէ մէրտուտ տըր: Ես-
զընտա թէչքիւնէ իթիմատ էթտիյիմիզ միւ-
լէթլէրին իթթիհատը թէչէպպիւսիւ՝ թամմ
Քրիսթիանըղա միւթապըզ օլուպ, կիւնէչ զիւս
սընտա դանտիլլէրէ իհթիւսմ պրագմայաճազ
տըր:

«ԿԻԼԻԿԻԱ» ՂԱԶԷԹԱՍԸՆԱ ՏԱԻՐ

Կէլէճէք 1919 սէնէսի իչիւն սիփարըչլար
պաչլատը: Իտարէ թարաֆընտան իսթար օ-
լունուր քի, կիւն կէչիւրմէյերէք պիւ քարտ իլէ
սըփարըչընըր վէրէսիւնիզ:

«Կիլիկիա»նըն սէնէլլիյի իւչ տօլար (\$3)
օլտու: Շիմտի փարա կէօնտէրմէյին, անճազ
սըփարըչլարընըր վէրին: Եէթէր գատար սը-
փարըչլար օլտուըր կիպի իլան էտէրիզ, տէր-
Հալ փարալարը կէօնտէրիւսիւնիզ:

Իքրամիյէ լիսթասը Հազըրլանըչօր, էսքի
վէ եէնի Հէր պիւր ապօնէյէ՝ փարայը թէչտիյէ
էթտիյի կիպի՝ պու լիսթատան իսթէտիյի պիւր
չէյ իքրամ կէօնտէրիլէճէք տիւր:

Հալա պու 1918ին ապօնէ պէտէլինի վէրմէ
միչ օլանլարա մէքթուպլար կէօնտէրտիք: Մէք
թուպ ալանլար տէրՀալ՝ \$2.05լիք պիւր չէք ես-
խօտ Մընի օրտըր, Էախօտ փօսթա փուլը ես-
տա ընէիսթըրը մէքթուպ իչիւնտէ փարա կէօն-
տէրսիւնէր:

«ՍԱԼՆԱՄԷ» Փաիտէլի պիւր քիթապ տըր:
Ապօնէլէրիմիզտէն Հալա ալմամըչ օլանլար՝ 54
սէնթ Փազլա կէօնտէրիւրլէրսէ քէնտիլէրէ պիւր
նուսիէ mail էտէրիզ: Ալանլարըն ճիւմլէսի
մէմնուն տըրլար:

Պիզտէն մէքթուպ ալմալանլար պիւրսիւնլէր
քի, քէնտիլէրին պիզէ պօրճու եօզ տըր: 1918
տէ թէտիյէ էտէնլէրէ մագպուզ (րիսիթ) կէօն-
տէրմէլի իտիք, աճընըրըր քի եսփամատըզ,
լաքին 1919 իչիւն Էսփամատըզ:

Պու սէնէնին սօն իքի աչլարընտա մէսարի
Փաթ իչիւն պիւթիւն իւմիտիմիզ պագիյէլէրտէ
տիւր, ումարըր քի տօսթլարըմըր պիզի խէճիլ
տիւչիւրմէյէճէքլէր: Պու տէֆա պագիյէլէրի,
վէ կէլէճէք 1919 սէնէսի իչիւն սըփարըչլարը-
նըր պէլէլէրուզ:

ԷԿՏԷՔԻ ՀԻՍԱՊ ՊԱԶԱՐԱ ՈՒՅՄԱԶ

Վագթըչլա Ատանալը ընէմպէրլէրին պիւրի
պիւր չէքի փամուզ գօգասը ալըպ, անը չէվիւրմէ
լէտիքտէն, շիֆլէտիքտէն վէ չիւրչիւրլէտիքտէն
սօնկրա, մէյտանա կէլէն փամուղըր պիւր չուվա-
լա տօլտուրուպ արգասընա աթար վէ փամուզ
պագարընա կէօթիւրիւր քի, սաթըպ էլինէ կէ-
չէն փարա իլէ էվիլնէ (խօրանթասընա) լազըմ
կէլէն պագը շէյլէր ալըն: «Էլիմէ կէչէն փա-
րա իլէ շու շէյլէրի ալմալընըմ» տէր պիզիմ
րէնչպէր, «Պիւր օգագ էթ, իւչ պաթման փէչ-
նիւր, տէօրթ կիւլէք պուղտայ, պէչ արըն պէզ
վէ օն էօլչէք մէրճիւնէք: Պունլար իլէ պիւր ազ
վագթ կէչիւնիւրիզ:» Պագարա եէթիչիպ, պու-
լընմագ Պրուսա գուճաչըր կիպի կէօգէթտիյի
փամուղընը միւլէթիւրիւնին պիւրինէ սաթար: Փպ
րայը էլինէ ալընճա, անլարքի ալմաղա նիյէթ
էթմիչ իտիյի շէյլէրին օնտա պիւրինի պիլէ ա-
լմագ: Չիւրա փարա եէթմէք: Պէօլլէճէ ճան
սըզընթըսըլա սագալը էլէ ալըպ, «Մէյէր էվ-
տէքի Հիսապ պագարա ուչմագ իմիչ, պէն նէ՝
տիւչիւնիւրտուճ, նէ՝ պուլտուճ» տէր վէ փա-
րասընըն եէթիւնէլի միգտար պագը շէյլէր ա-
լըպ, տէօնէր էվիլնէ:

Տէմէք Հաճէթ տէյիլ քի, իւչու ընչպէ-
րին նիմֆիլէսօֆի սէօղիւ էօճրտէ պիւր չօք Հալ
ու քէչֆիյէթլէրէ թաթպիք էտիլէպիլիւր: Նէ՝
չօք սըրալարտա մուՀիմմ պիւր իլին իճրասընա
միւպաչէրէթ էտէր իքէն, «Շու շէօլլէ օլուր-
սա, պու տա պէօլլէ օլուրսա, շէօլլէ եսփա-
րըմ, պէօլլէ եսփարըմ» գըլըգըլ, գօճա գօճա
ձիւնլար գուրար վէ իրի իրի լաֆլար աթա-
րըր: Վէ լաքին իչէ պաչլայըպ Հալ ու քէյֆի-
յէթին նէտէն իպարէթ իտիլինի կէօրիւր կէօր
մէզ, վիւնլարըմըր ՍաՀրա ի Կօպիւնին միւրաճ-
լարը (էլըամ սաղլամ) կիպի նապէտիտ օլուր-
լար:

Գագիյէմիզ պիւր պուրՀան Հալլինտէ Փըսզ
ու Փիւճուր իճրասընտա Հէր շէլի պիթիւրմիչ վէ
սօնընտա թախթ ու թաճընըր եիթիւրմիչ օլան
Վիլլէլմ Հօննօլլէրնի տիւչիւնէպիլիւրիզ: Հըրս
ը շանընըն իլէրի կիթմէսի իչիւն միլեօնլարմա
քիմսէլէրին գուրպան կիթմէսիւնէ սէպէպ օլան
պու ճանի թախթա չըգտը չըգալը, Էախօտ տէ-
յէլիմ օթուզ սէնէտէն պէրու, ճիւհանըն զաղիսի
վէ ալէմին Փաթիւհի օլմագ սէվտասընտա իտի

վէ պու սէվտասընըն գուովէտէն ֆիւլէ կէլմէ- սի իչիւն պին պիր նէվ փլանլար գուրմադտա իտի: Տիւնեանըն Հէր թարաֆընտա, Հէր գը- թասընտա վէ էհէմմիյէթի Հայիզ Հէր շէհրտէ ճասուսլար, փրօփականտիպթլէր, Հաթթա մէք թէպ մուսլիմլէրի, Ինճիլ վազ էտէն միսիօ- նէրլէրի Հէմ պանգա մէմուրլարը, թաճիրլէր վէ գօմիսիօնճըլար պուլունտըրըպ, անլէրին վասըթասըլա Ալմանեա մէնֆաաթընա վէ պիզ գաթ քէնտի Հըրս ու շանը իչիւն եօրուլմադ պիւ- մէզ պիր դայրէթլէ չալըշար: Ոունրիզ Ապտիւլ Համիտին կիւնիւնտէ գարըսըլա պէրապէր Իս թանպօլա կիտիպ, աղըը գօգմուշ գատէհ ար- գատաշը իմիշ կիպի, օ գաթիլ իլէ էնտի գալդ- տը: Շամը, Գուստը շէրիֆի վէ տաՀա պիլմէմ նէրէլէրի կէշթ ու կիւզարէտիպ, Ալման գուով- վէթիլէ քէնտի շախսի թէէսիրիինի օլ սէմթլէր- տէ թէմէլլէշաիրտի: Սօնկրա տա փէք թանթա- նա, շաշաա վէ տէպտէպէ իլէ պիրատէրի Փը- րէնա Հայնրիսի Մ. Մ. Ամէրիգայա գիյարէթէ կէօնտէրտի: Հէփ պուլնլար իլէրիտէ քէնտիինն ճիհան Փաթիհի օլմազ փլանընըն մուսլաֆֆա- գիյէթի պապընտա վէսիլէլէր իտիլէր:

Իճնէպի մէմլէքէթլէրտէ օլան Հէփ պու Փա ալիլէթէ իլավէթէն, քէնտի մէմլէքէթիինն Հէր թարաֆընտա պինլէրճէ Հիւքիւմէթ մէմուրլա- րը, միլիթէրիսթլէր, Փրուսիալը Եունգըրլար, եիւզլէրճէ վաիզ, մուսլիմ, խաթիպ, մուհար- րիւր վէ դագէթա միւլէլիֆլէրի քէնտի իչիւն չալըշար, տաՀա տօղրուսը Գայզըրըն տավու- րընը չալըպ, «Ալմանլար շէօլլէ պէօլիւք պիր գալմ տըրլար, պէօլլէ գիհնիլ քիմսէլէր տիր- լէր, մէտէնիչէթիմիզ տիւնեատա էն միւնէվ- վէր մէտէնիլէթ տիր, պիզիմ մուհարէպէ, թա- լիմ ու թէրպիյէ, իտարէ ի պէլէտիչէ, թիճա- րէթ վէ գրաաթ ուսուլլարըմըզըն էչի մէնէնտի եօզ տըր, Գայզըրըմըզ ճիհանըն Հիւքմտարլա- րը արասընտա էն միւզթէտիր վէ Ֆէթին պիր գաթ տըր, վէ Ալմանեա քէնտի գալթուրընը վէ մէտէնիլէթ մէպտէլէրինի տիւնեանըն սաիր միլլէթլէրինն էօյրէթմէք իչիւն մուգատտէր ի իլահի թարաֆընտան խասսէթէն թային օլուն- մուշ պիր աճէնթա տըր» գըլըզըլը իտտիալար- տա պուլունտըլար: Պուլնլարըն տէտիլէրինն պագարագ, Եհնուտիյէ, Պապէլ, Աշուր, Եու- նան, Բօմա, Ֆարսի, Գիլտանի, Հինտի վէ Ձի- նի Ֆէլլէսօֆըլըզարըլա միւթէնէվլի Ֆէննլէ- րի Ալմանլար գաֆասընտա պուլունըր իմիշ վէ

պաշգա միլլէթլէր Հայա գէլալէթ վէ գուլմէթ գընտանընտա աՀ ու էնին էթմէքտէ իմիշլէր: Պէօլլէսի քիւսթախ, անամօթ, Ելմլէս պիր թէ- սավուրըն թէամմիւմիւնիւ տէրիւՀտէ էթմիշ օլան քիմսէլէրին էն շամաթալըսը, էն եիւզսիւ- զիւ Վիլլէլմ քէնտիսի իտի: ՊէրնՀարտի, Նի- չէ, Օյքըն, Պալլին, ՎանկէնՀայմ, Եափօ, Պէրնշթօրֆ, Հօլճընտօրֆ, Լուտընտօրֆ, Թիւր- փիճ, Հինտէնպուրկ վէ տաՀա եիւզլէրճէ Ալման գալմ սահիպլէրի, միլիթէրիսթլէր վէ սիլա- սիյուն Ալմանեալը վէ Ալմանեանըն Հէր շէլլէ- րինի նէ տէրէճէ օֆուրթմըլլար իսէ, Վիլլէլմ տէ օ տէրէճէ վէ անլէրտէն տաՀա զիյատէ օ- ֆուրթմադտա օլտու: Հէփ պու շէլլէր տիւն- եանըն կէօղիւնիւ գամաշտըրըպ Գայզըրըն ճի- Հանկիրլիք փլանընը պաշա էրտիրմէք իչիւն ի- տի: Պուլնլար քէնտի մէմլէքէթլէրինի նէ տէ- րէճէ եիւճիւլթաիլէր իսէ, անա մուգապիլ տէ պաշգա մէմլէքէթ վէ միլլէթլէրի օ տէրէճէ ա- շաղը վուրմադա սայ էթտիլէր: Գէնտի փիլիճ- լէրինի գազ իրիլիյինտէ կէօրիւր իքէն, պաշ- գալարըն գազլարը սէրչէ տիր տէլիւ իտտիա վէ իլան էթտիլէր: Պաշգալարընը պէօլլէճէ թահ- գիւր, քէնտիլէրինի իսէ թաղիմ էտէրէք, պաշ մագսէտլէրի վագթը կէլտիլինտէ թահգիւր էթ- տիլէրի միլլէթլէրին իւզէրինն Հիւճիւմ էտիպ անլէրի ալթ էթմէք եա ճըրնագլարընա կէչիւր- մէք իտի — իչթէ ԷՎՏէՔի ՀիՍԱՊ:

Պու Հիսապա պազը գործնական մուսմէլա թը տա իլավէ էթ, մէսէլա, խազիլնէ ի շահա- նէյէ միլիօնլարճա լիրալըզ ալթուն տօլտուրմագ մուհարէպէ լէվազըմաթընըն Հիսապա կէլմէզ տէրէճէ քիւլիլիյէթլիսինի էլտէ էթմէք, պիւ- թիւն Ալմանեալը պիր օրտուկեաՀա թահվիլ է- տիպ, սիլահ թուսթապիլէն Հէր էրքէլի սիլահ ալթընա ալմագ, Հէյպէթլի գըրիսլըլար, սըպ- մէրինլէր վէ թէլլարէլէր (էրօփլիյն) տէհչէթ- լի թօփլար վէ միթին կընլար մէյտանէ կէթիլիպ ճիւմլէ գալլէրի պաշտան այաղատէք միւս- թահքէմ գըլմագ, եալթագ Պուլղարը, գալթագ Թիւրքիւ վէ աՀմագ Ավսթրիալըլը քէնտիինն եա մագ օլմաղա գանտըրմագ, «Ֆրանսայա Հիւ- ճիւմ էտիպ, Մնունը գիլաֆէթիինի Փարիստէ է- տէրիմ, Ինկիլթէրրայը թէփէլէր կէչէրիմ վէ սօն նէֆէսի Նիւ Եօրգ սուլարընտա ալըպ, Մէ- մալիք ի Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգալը թիր թիր թիթրէտիրիմ, գաթէն ճէնուպի Ամէրիգանըն էսամիսի օգունմագ, Բուսիա իչիւն տէ Ալլահ

քերիմ, զաթէն օրատա եիւզ պինլէրճէ խալիս
իշճիլէրիմ վար» տէյու տիւշիւնճէք — եինէ
Հէփ պունլար էՎՏէՔԻ ՀԻՍԱՊ Խտիլէր:

Կէլէլիմ պագար հիսապընա: Յրանսայ
հիւճիւմ էտէպիւմէք իշիւն Պէլճիգայա եիւրիւր
իքէն, օրատա Պէլճիգալըլար թարաֆընտան
պիր միւտտէթ մէքս օլունճագ, Ինկիլթէրրա
Յրանսանըն իմտատընա եէթիշմէսի, Ալմանըն
Փարիսէ կիրէմէմէսի, Ինկիլթ թօփրաղընա ա-
ջագ պասամամասը, Նիւ Եօրգա տողըու իլէր-
լէյէմէմէսի, մուհարէպէյէ կիրիշմէսի, Ալման
Իրլանտալըլը Վէ Հինտիսթանըլը Ինկիլթտէն
այարթմաղա վէ Մէքսիքօյը վէ ճէնուպի Ամէ-
րիգանըն պագը գըսմլարընը Մ. Մ. Ամէրիգա-
յա գարըլ աշագլանտըրմաղա մուվաֆֆագ օ-
լանճասը, քէնտի միւթթէֆիլէրիւնին պիրէր
պիրէր քէնտիսի թէրք էտիպ, գօլը գանտըր գը-
րըք գալմասը վէ նիհայէթ քէնտի սասքիր ի
պէրիլէ վէ պահրիյէսի Հէմ էհալիսի արասըն-
տա փաթըրթըլար, կիւրիւլթիւլէր չըգըպ,
փուլթ տէյու թափտըրըլարը Գայգըր փաթ տէյու
թախթտան աշողը ալմալարը, ասլը գօրգագ
Գայգըր տա գաչըպ Հօլանտատա սագլանճասը
վէ նիհայէթիւնտէ ֆաթիհ Ինկիլթլէր, Յրան-
սըլ, Ամէրիգալը, Պէլճիգալը վէ Իթալեանլար՝
ձէնէրալիսսիմօ Յօշ էլիլէ Ալմանեանըն պուր-
նըն սիւրթիւպ անը թաշտան թաշա չարփիմ-
լարը — Իշթէ ՊԱԶԱՐՏԱՔԻ ՀԻՍԱՊ: ձէնէթ
քիզպտէն, Փագիլէթ Ֆիւճուրտէն նէ տէրէճէ
ֆարգըլ իսէ էՎՏէՔԻ ՀԻՍԱՊ տա պու հիսապ-
տան օ տէրէճէ ֆարգըլ տըր: Գայգըր կիւրլէ-
յէրէք իշէ Հագըրլանմըլ վէ կիւմիւրտէյէրէք
մուհարէպէյէ պաչլամըլ իքէն, ինլէյէրէք Հօ-
լանտայա գաչողը քի, ագըլը պաչընը գուրթա-
րըպ օրատա սագլանճագ պիր տէլիք պուլ-
տուն: Պու նէ՛ տիւշիւշ, պու նէ՛ գայաթ, պու
նէ՛ եանլըլ Հիսապ նէթիճէսի օլան խէճալէթ,
րէգալէթ, պէրպատըլք վէ ըիւսվայըլ: Ալ-
մանեա վիւսաթընտա օլան Աֆրիգա միւսթէմ-
լէքեաթը, Ալլաս վէ Լօրէն վիւայէթլէրի,
Հարպ կէմիլէրի, թիճարէթ սէֆիլնէլէրի, սըպ-
մէրիլնէր վէ էրօփլէյնլէր «չիշէյի պուրնուն-
տա» օլան միլիօնլարճա Ալման եիկիթլէրի, Հի-
սապ կէլմէլ մըդտարտա ալթուն վէ կիւմիւշ
վէ էհալիլնին տէօրթ սէնէտէ գազանճագըլ
քեար ու քիսպ — Հէփ պունլար էլտէն կիթտիք

տէն պաչգա, էլլի սէնէյէ գատար տա Ալման է-
Հալի իւզէրիլնէ խայալ օլունճագ աղըրըլգտա
պիր թագմինաթ եիւքիւ: Իշթէ էՎՏէՔԻ ՀԻՍԱՊ
ՊԱԶԱՐԱ ՈՒՅՄԱԶ գագիլյէսիլնին էն միւտտիշ
պիր միսալը: Վիլէլմ քէնտի քէնտիլն պէրպատ
էթտիքտէն պաչգա վաթանընը տա խարապ վէ
եամագըլըր օլան Ալլաթիա, Թիւրքիա վէ Պուլ
գարիայը տա ըէգիլ վէ միւլմահիլ էթտի: Զի-
րա Հէր Հարէքէթիլնտէ քէնտի Հըրս ու շանը ուղ
րունա Հէր շէյի — Հագիլգաթ, ատալէթ, էսա-
լէթ, Փագիլէթ, մէրհամէթ, տիյանէթ վէ նէ-
ճապէթի — գուրպան վէրտի վէ ագըպէթի էլլ
պօշ վէ կէօլլէրի եաշ օլարագ Հօլանտա Փի-
րարիլիլնտէ գարար գըլտը: ՏաՀա պիր աշ էլ-
վէլիլնէտէք» Զօրուն, թօփուգուն» տէյու գուր-
նասմասընա պաս պաս պաղըրանըն նէ գօլընտա
գօրը, նէ տէ էլիլնտէ թօփուգը գալտը: Պիլլէր-
ճէ քիմսէլէրի թիթրէտէն Վիլլէլմ քէնտիսի
թիթրէմէյէ պաչլատը: Է՛յ սապըլ իմփէրաթօր
Ռէֆա, էվտէքի Հիսապըն պագարա ույմատը,
աթտըղըն իրի իրի լաֆլարըն պուլմըրէնկ քէ-
սիլիպ գօճա գայա փարշալարը կիպի կէրի սէ-
նին պաչընա տիւշիւպ սէնի էգտիլէր:

«Զալիմ նա՛սըլ մակվ օլտու... Բապպ շէ-
րիլլէրիլն տէյնէլիլնի, վէ թէսալլուլթ էտէլիլ-
րիլն սասընը գըրտը: Խըլմլէ գալմալարը տա-
իմի պէլիլյէ իլէ վուրան, իւմմէթլէրէ դագապ-
լէ թէսալլուլթ էտէն՝ էսիւրկէնիւմէյէրէք թա-
գիլ օլունուր: Պիւթիւն զէմին ըահաթ վէ սաս-
յիլ պուլտու, վէ մէսէրէթ սէտասըլլա նիտա
էտէլլէր... Կէլտիլիլնտէ սէնի իսթիգալ ի-
շիւն, Հավիլէ (ճէհէնէմ) աշաղըտան Հարա-
քէթ էթտի... Սէնիլն Հաշմէթիլն վէ սանթուր-
լարընըն սէտասը գապրա էնտիլիլտի, սէնիլն
ալթընտա սօղուլճանլար տէօշէնտի, սէնիլ
գուրթլար էօրթիւլօր... Վագթըլլա Լուսարեր
կիպի փարլամըլ օլան է՛յ Գայգըր, սէմատան
նա՛սըլ տիւշտիւն, սէն քի իւմմէթլէրի գահր է-
տէր իտիլն, նա՛սըլ եէրէ երգըլտըն: Սէն իսէ
գալլիլնտէ Սէմավաթա չըգաճաղըմ, թախթը-
մը Ալլահըն եըլտըլարընտան եօգարը գօյաճա-
ղըմ, շիմալըն միւնթէՀասընտա ճէմաաթ տա-
ղընտա օթուրաճաղըմ, Միւթաալ կիպի օլա-
ճաղըմ տէր իտիլն: Լաքիլն Հավիլէյէ (ճէհէնէ-
մէ), չուգուրըն տիպիլնէ էնտիլիլմէքտէսիլն:
Սէնի կէօրէլլէր սանա Հայրէթ նագարըլլա պա
գաճագըլար, վէ զէմիլնի սարսան, մէմլէքէթլէրի
թիթրէտէն, տիւնեայըլ շէօլէ տէճտէրիպ, ա-

նրն չհհրէրինի երգան, էսիրէրինի էվէրինի սալը վէրմէյէն առէմ պո՞ւ մը տըր տէյէճէքէր . . . Սէն մէքըուհ պիր Փիլիս կիպի, չուգուըն թաշարընա էնէն, զըլըճ սափլանմը ճազթուըլարըն էսվապը կիպի, այաղ ալթընտա չիյնէնմիշ լաշէ կիպի, քէնտի դապընտան տիշարը աթըլտըն: . . . Զիրա սէն տիշարընը խարապ էյ լէտին, գաՎմընը գաթլ էյլէտին. . . Բապպ իւլ ճիւնուտ թագտիր էթմիշ տիր, քի՞մ իպթալ էտէպիլիր, վէ Անըն էլի ուզանմը տըր, Անը քի՞մ կէրի տէճտէրէպիլիր:»

Շ Ա Մ

Իսթանպուլ, Իզմիր, Հալէպ, Պէյրութ, Մէքքէ, Պաղտատ վէ Երուսաղէմ կիպի իսմլէրի տիւնեանըն հէր թարաֆընտա մարուֆ Օսմանը շէհրլէրի արասընտա Շամ պիրինճի մէվգիի թութանլարտան տըր: Օսմանը տէտիմ: Վէ լաքին իշպու սայըշարըրտըղըմ շէհրլէրտէն իւք իքիսինտէն մատա հէփիսի տէ չիմտի Օսմանըլըրտան չըգմը Վէ Ինկիլղ եա Ճրանսըզ հիւքիւմէթլէրինին թաշթ ը թէսարիւֆիւնէ կէշմիշ տիր: Մէգքիւր շէհրլէրտէ պուլունան Քըրիսթիյան էհալինին պու կիւնլէրտէ Ալլահա չիւքրլէր սունաճագ էն պէօքիւք սէպէպլէրինտէն պիրի, իշթէ անլէրին Օսմանըլըրտան չըգըպ պիր էվրօփա տէվլէթիւնին էլինէ կէշմիշ օլ մալարը տըր: Վէ պէնիմ չիւպէէմ եօգ քի, Շամըն հէփ սէքէնէսի, պախուսուս Շամըլ Քրիսթիյանլար հէր նէֆէս ալտըգճա Ալլահա համտ էտէյօրլար քի, չիմտի Ինկիլղ պաշրաղը ալթընտա ասուտէ պի ըհալտէ եաշամագտա տըրլար:

Շամ պու կիւնտիւնեատա պուլունան եա էն դատիմ պիր շէհր, եա տա դատիմ շէհրլէրին էն միւսիննլէրինտէն պիրի տիր: Դաւիթին կիւնիւնտէն ասըլար էվվէլ գուրուլմուշ վէ մէրգում մէլիք տէհէթլի պիր մուհարէպէտէն սօնկրա անը դապթ էթմիշ օլմասըլա, Շամ Իսրայէլ տիւնեասընա փէք մալիւմ միւքէլլէֆ պիր շէհր իտի: Պէնի Իսրայէլ անա Տէմէտէֆ իսմիւնի իթլաք էթմիշլէր, վէ մուսխարէն Բուճարա Տհաւուսգու, Բօմալըլարա Տաւապուս վէ Հալ տիւնեասընա Դաւապուս իսմլէրիյէ թաշըլը իտի: Թա խալիֆլէրին կիւնիւնտէն պէրու Միւսլիմանլարըն զիյատէսիյէ թագիգ էթտիլէրի պիր շէհր օլուպ Արապլար անը Տըմըգ

է Ե Շամ իւնվանըլա թանըմըլար վէ Մէքքէ վէ Մէտինէյէ Երիֆ սըֆէթիւնի թագմը իտիլէրի կիպի պու դատիմ շէհր տէ օլ աճականը վէրմիշ օլուպ, ումումէն անը Շամ ը Երիֆ թէսմիյէ էտէրլէր: Տէրունիւնտէ Պարատա վէ 2 3 սասթ մէսաֆէսինտէ Ավաճ ըրմագլարը ագըպ շէհրին հաՎալիսինի պաղըգ վէ պաղչէլիք հէյէթինէ թաշվիլ էթմիշ իտիլէրինտէն, Արապիսթան շէօլիւնէ եազըն պու մուսամէք շէհրէ Արապլար Այն իւս սաիքա (Չէօլիւն կէօզիւ) տէրլէր: Պարատա վէ Ավաճ ըրմագլարը էսքի Ահտտա Ապանա վէ Ճարֆար իսմլէրիյէ եատ օլունմուշ վէ գատիմ Եունանիլէր Ապանայա Խրիսթոսու իւնվանընը վէրմիշլէր իտի:

Շամ Պէյրութըն 53 միլ ճէնուպի շարգընտա դարպի Ասիատա վագի էն մամուր վէ էն զէնկին պիր շէհր տիր: Երուսաղէմ իլէ Հալէպէ ալագասը սըգը օլուպ, Երուսաղէմին 136 միլ չիմալ ի շարգընա վէ Հալէպին 180 միլ ճէնուպ ի զարպընա վէ Ագ տէնիլին 45 միլ շարգընա տիւշէր: Նոյըն Սեման օլընըն օլըլ Ուզնահապետին էլիյէ գուրուլմուշ օլուպ սօնկրատա Դաւիթին էլինէ կէշմիշ օլմասըլա Շամ էսքի Ահտըն թարիսինճէ մարուֆ օլտըլը շէօլլէ տուրսուն, Եէնի Ահտըն թարիսինճէ տէ փէք մալիւմ պիր շէհր տիր: Զիրա պու շէհրտէ իտի քի Պօղոս Առաքեալ էֆէնտիմիլին խաշլանմասընտան պիր գաշ սէնէ վէ Ստեփաննոսըն թաշլանմասընտան պիր գաշ հաֆթա սօնկրա (Թ. Ի. 37) Քրիստոսա ինանըպ, Անըն էն պէօքիւք առաքեալը օլտու: Պու վագթտա Շամ Հերովգես Անթիփասըն դայն փէտէրի վէ Արապիսթան մէլիի Արիթասըն էլինտէ իտի: Պօղոսըն էօմրիւն տէ մէյտանէ կէլէն պու ազիմ թէպէտտիւլաթտան էվվէլ Շամտա (Տըմըգտա) Քրիստոսա շաչիրտ օլմուշ քիմսէլէր արասընտա Անանիա վէ Յուզանըն իսմլէրի Ամալ ը Բուսուլ քիթապընըն Գընճը պապընտա մուհարէք տիր: Պուրատա Պօղոսըն էօմրիւնէ ալագատար պուլունան օլ օն պէշ ալէթի իսթիլարաճ էթսէք, Փաիտէտէն խալի օլմագ:— «Վէ Տըմըգտա Անանիա իսմիւնտէ պիր շաչիրտ պուլունուպ, անա Բապպ ըիւյատա էյ Անանիա, տէտիքտէ, օ տախի Լէպպէյք, եա Բապպ տէտի: Վէ Բապպ անա գալը, տօղրու տէնիլէն սօգաղա վար, վէ Յուզանըն խանէսինտէ Թարսուսը Սօղոս (սօնրատան Պօղոս օլտու) նամ քիմսէյի պուլ, զիրա իշթէ օ տուա էտէյօր: Վէ ըիւյատա Անանիա

խմինտէ պիր ատէմին իչերի կէտիչինի, վէ կէօզլէրի կէօրմէսի իչիւն իւզէրինէ էլինի գօտըղընը կէօրմիւշ տիր տէտի: Վէ Անանիա ճէվապէն, եա Բապպ, պու ատէմին Հազգընտա Երուսաղէմտէ օլան սէնին մուգատտէսլէրինէ նէ գատար քէօթիւլիւքլէր էթտիլինի չօզ քիմսէլէրտէն իչիթտիմ: Վէ սէնին իսմինէ տուա էտէնլէրին ճիւմլէսինի պաղլամաղա պաշ քեաՀինլէր թարաֆընտան պուրատա տախի Հիւքմիւ վար տէտի: Վէ Բապպ անա, կիթ, զիրա օմիւլէթլէր վէ մէլիքլէրին վէ պէնի Իսրայէլին Հուզուրընտա իսմիմի թաշըմազ իչիւն, պանա ինթիխապ օլունմուշ պիր գապ տըր: Զիրա պէնիմ իսմիմ իչիւն նէլէր չէքմէք կէրէք իտիչինի պէն քէնտիսինէ կէօսթէրէճէյիմ տէտի: Իմտի Անանիա կիտիպ օլ էվէ կիրտի, վէ էլլէրինի աւըն իւզէրինէ գօյուպ էյ Սաւուզ (Սօղոս եա Պօղոս) պիրատէր, Բապպ եանի կէլտիլին եօլտա սանա կէօրիւնէն Յիսուս կէօզլէրին կէօրսիւն վէ Բուհ իւլ Գուտուլէ մէմլու օլասըն տէյու պէն կէօնտէրտի տէտի: Վէ տէրհալ անըն կէօզլէրինտէն սանքի փուլլար տիւշիւպ, անիտէ կէօրիւր օլտու վէ գալգըպ վաֆթիլ օլունտու: Վէ թամա էտիպ քէսպ ի գուվվէթ էյլէտի վէ Տըմըզտա օլան շալիրտլէր իլէ պիր դաշ կիւն գալտը: Վէ տէր ազապ սինաղօղլարտա Յիսուսը Իպն ՈւլլաՀ տըր տէյիւ վազ էտէր իտի: Վէ իչիտէնլէրին ճիւմլէսի Հայրան օլուպ Երուսաղէմտէ պու իսմէ տուպ էտէնլէրի խարապ էտէն պու տէյիլ մի, Հէմ տէ պուրայա անլէրի պաղլը օլարազ պաշ քեաՀինլէրէ կէօթիւրմէք իչիւն կէլմէտի մի տէրլէր իտի: Ամմա Սօղոս կիթտիքմէ քէսպ ի գուվվէթ էթտիպ վէ Մէսիհ պու տըր տէյիւ իսպաթ էտէրէք Տըմըզտա սաքին օլան ԵէՀուտիլէրի Հայրէթտէ պրազըր իտի: Վէ պիր չօզ կիւնլէր միւրուրինտէ ԵէՀուտիլէր անըն գաթլի իչիւն միւշալէրէ էթտիլէր: Ամմա անլէրին սու ի գաստլէրի Սօղոսա մալիւմ օլտու, վէ անը գաթլ էթմէք իչիւն գափուլարը կէճէ կիւնտիւզ պէքլէրլէր իտի իստէ, շայիրտլէր անը կէճէլէլին ալըպ, գէնպիլ իչինտէ Հիսարտան աշաղը սարգըտարազ էնտիրտիլէր:» Զիյատէսիլլէ ճալիպ իչպու Հիքեայէյի Պօղոս առաքեալ քէնտիսի չէօլլէճէ մուլթասարէն վաաֆ էտէյօր:

«Տըմըզտա Արիթաս մէլիլին վալիսի պէնի Գուլթմազ գաստըլլա Տըմըզտըլարըն չէհրինի Թալթը մուհաֆազալալա ալտը: Պէն տէ փէն»

ճէրէտէն պիր գէնպիլ իլէ Հիսարտան աշաղը էնտիրտիլիպ, էլլէրինտէն գուրթուլտըմ»:

Շամ Հիսարը պիր շէհր օլուպ, գատիմ վէ միւհքէմ Հիսարըն իւզէրինտէ եափըլմը օլան էվլէրինտէն պիրինին փէնճէրէսի Պօղոսըն էօմրիւլլէ ալազատար իտիլի իտտիա օլունուպ մէրազըլարա կէօսթէրիլլիօր: Պօղոսըն կիւնիւնտէ Շամ ԵէՀուտիլէրի թէսիլի քիմսէլէր իտի իստէ, Յուլսէփոսըն տէտիլլինէ կէօրէ Ներոն անլէրտէն օն պինինի զալիմանէ գըլըճտան կէչիրտի: Պալատէ զիքը էթտիլիմիզ Տօղրու տէնիլէն սօգազ Հալա Շամըն էն նամտար սօգաղը տըր, վէ շէհրին շարգ թարաֆընտան զարգ ճիւլէթիւնէտէք իմթիտատ էտիպ, պիր միլ պօյունտա տըր:

Շամ՝ ԵէՀուտի, Ասորի Ծարսի վէ Մաքէտօնիա փատիշաՀըզըլարը թարաֆընտան Փէթէ օլունտուզտան սօնկրա, Բիւզանդիոն իմփէրաթօրլարը էլինէ կէչտի: (Շամ թարիլս ի Իսատան 333 սէնէ էվվէլ Իսքէնտէր ի Ալիմին էլինտէ, Թ. Ի. 64տէ իսէ Բօմա իմփէրաթօրլըղընըն թալթը ը իտարէսինտէ իտի:) Բիւզանդիոն իմփէրաթօրլըղը վազթընտա Շամտա Քրիսթիյանլար Հէմ չօզ Հէմ տէ թէէսիլի իտիքլէրինտէն, շէհր պիր Եպիսկոպոս մազարըր իտի, Հէմ տէ վաֆթիլ էտիճի ՅուլՀաննէսին իսմինէ թազտիա էտիլմիշ պիր մայր եկեղեցիսի վար իտի:

Թ. Ի. 634տէ Շամ Իսլամլարըն էլինէ կէչիպ 661տէ Իսլամիլլէթին փաթիթաթըր ատտ էտիլտի: Պէօլլէճէ իչպու գատիմ շէհր Խալիֆէ Սուլթանլարըն վէ պատէՀու Սէլմուգլիլէրին էլինէ, անլէրտէն տէ Սիւրիա վէ Մըսըր Սուլթանը Սալահ էտտիլին թալթըր գապթընա կէչտի: Պունտան սօնկրա օն պէշինճի ասըն իպթիտալէրինտէ Լէնկթիմուրա վէ օն ալթընճը ասըն իլք րուպընտա իստէ (Թ. Ի. 1516) թուրթան Սէլիմ ի էվվէլէ թէսիլիմ օլտու: Օ վազըթտան 1918տէք Օսմանլարըն էլինտէ գալմը տըր, շու իսթիսան իլէ քի 1832տէն 1840 տտէք Մըսըրըր Իպրահիմ փաշա շէհրի գապթ էթմիշ իտի:

Շամտա գատիմ ասըլարտան վէ Բօմա իմփէրաթօրլըղը էյամընտան գալմա էսէրլէր ալ տէյիլ տիր: Տօղրու տէնիլէն սօգաղը, Թ. Ի. 1194տէ վէֆաթ էտէն Սիւրիա վէ Մըսըր Սուլթանը Սալահէտտիլին թիւրպէսի, գատիմ Հիսարըն միւհքէմ գալէսի, պէլաղ վէ սիյահ մէր

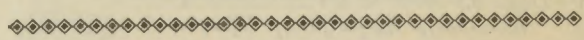
մէրտէն ճամուռ Ապտ իւլ Մէլիք ճամիտի վէ մէշ հուր Էսատ փաշա խանը զիբրէ շայան տըրլար: Եամըն Էսքի գըսմը Պարատա նէհըրինին ճէնուպի գըլըսընտա ետիըլմըշ տըր: Պալատէ զիբը Էթտիյիմ ճամիի քէպիըրէ իլավէթէն Եամտա սէքսէն գատար ճամի վէ մէսմիտ վէ պիր գաշ Բուսմ, Մարոնի, Էրմէնի վէ Եէհուտի իպատէթեակարը վար տըր: Եամ գունմաշ, չէլիք վէ չէքերլէմէ իմալթընտա մէշհուր իտիլի կիպի, Ասիանըն չիմալ թարաֆընտան կէլիպ Մէքքէյէ եօլմու օլան հաճիլէր քեարպանը, Հէմ Պաղտատ վէ Գահիլէր սէմթլէրինէ կիտէն թիւճմար գաֆիլէլէրի Եամտան կէշտիքլէրի իչիւն ասըլարտան պէրու Եամըն նամ ը զիշանը Թիւրքիանըն Հէր թարաֆընտա տիլլէրէ տէսթան օլմուշ տըր:

Իւսմէթ ի Մուհամմէտին Եամ Հազգընտա թաշտըղլարը եիւքսէք Էֆքեար անլէրին «Էվվիլ Եամ, ախրը Եամ» սէօղլէրինտէն վէ չէհըր ի մէգըրի Մուհամմէտ ճէննէթիինին միւքէմմէլ պիր նիւմուկէսի ատտ Էթմէլէրինտէն աշիքեար տըր: Մուհամմէտին ասքէրլէրի Հէր թարաֆա եալըլպ Հէր Էէրի սէյլ կիպի պաստըղլարը սըրատա, Եամըն շէօհըթիինի Մուհամմէտէ նագը կտիպ (քէնտի գանըլարընճա) Եամ ճէննէթիին քեամիլ պիր նիւմուկէ վէ պէրրագ պիր ալիինէ սի իտիլիինի պէյան Էթտիքլէրինտէ, օ մահուտ քէ «Էօյլէ իսէ պէն Եամա ասյագ պասմամ, զիրա պու Էօմրտէ ճէննէթէ կիտէճէք օլուրսամ, գօրգարըմ քի ախրէթտէ ասլ ճէննէթտէն մահրուսմ գալըրըմ» տէյիւ ճէվապ վէրմիշ: («Պէն պու Միւսլիման ըիվայէթիինին Հազիգաթ իտիլիինէ ինանմամ վէ ինանմամ, վէսսէլամ» տէյէճէք օլուր իսէն, պէնիմ գըլասըմճա մախաղու եա անմախաղու պիր կիւնահ իչլէմիշ օլմագսըն:») Միւսլիմանլար Եամա օ տէրէճէ հիւրմէթ կտէրլէր քի, տիւնեպա սալթանաթ Էթմէք իւզրէ Մուհամմէտ տիւնեպա իքիինճի ֆէլիչինտէ, կէօքտէն Եամա եախօտ տէյէլիմ երկնայիմ Իրախտտան երկրայիմ դրախտա Էնէճէք իմիշ: (Ազըլմ օլմասա պունա պէն տէ ինանըր իտիմ: Միւսլիմանլար պունա ինանըրլար վէ օլ իմանլարընա կէօրէ տէ իւմիտ իլէ պէրլէրլէր: (Պէրլէսիլէր պագալըմ, Մուհամմէտ կէլիրսէ, Էլպէթթէ պիզ անա պիր շէյ տէրիզ:)

Թարիլէրտէ Եամ գըթալը նամըլա մարուֆ տէհէթլի գըթալ Հազգընտա կիլիկիա

գարիյուլընըն մալիմաթը օլսա կէրէք: Պու գըթալ 1860տա վուգու պուլուպ, չէհըրին վէ Հավալիսինին վահշի վէ միւթէասսիպ Տիւրքիլէրի չէհըրին Մարոնի վէ Բուսմ Էհալիսի իւզէրինէ հիւճիւմ կտէրէք, անլէրտէն 5000 Էքքէյի գըլըմտան կէշիրիպ անլէրին եիւզլէրճէ գարըլար վէ գըզլարընը Միւսլիման Հարէմլէրինէ կսիր սաթտըլար: Պու գըրղընը մէն Էթմէք իչիւն Հիւքիւմէթ մէմուրլարը ասլա միւտաթէլէ Էթմէտիլէր իսէ տէ, օլ վագթտա Եամտա սիւրկիւն Հալիստէ պուլուկան ճէգալիլի Ապտ իւլ Գատիր պէյ՝ գօնաղընա սըղընմըշ օլան եիւզլէրճէ Գրիսթիյանլարը Էօլիւմտէն գուրթարտը: Օրթալը պիրագ բահաթլանտըգտան սօնկրա չէհըրին պիր շօգ Գրիսթիյան թաճիլէրիլէ սէնաաթքեարանը Պէյրութա Վէօշտիլէր:

(ՎԵՐ.) ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՊԱՂՏԱՏ ՍԻՒՐԿԻՒՆԼԷՐԻ

ՊԱՂՏԱՏ ՍԻՒՐԿԻՒՆԼԷՐԻ՝ Ամէրիգատա պուլունան տօսթլարընտան եարտըմ իսթէյօրլար:

Եէրէպագանլը Մուլթան Փէլիթեան՝ պիրատէրի Յովհաննէս Բարակեանտան, Էֆքէրլի Այկիւլ Կիւրեղեան՝ պիրատէրի Յարութիւն Կիւրեղեանտան, վէ Էնիշթէսի Յարութիւն Փասատեանտան.

Ֆէնէսէլի Մաթենիկ Գալեանան՝ Նիւ Եորք տաքի տալըլարը Գիօրգ վէ Սեթրակ Արմաղան եանլարտան, վէ Ամուճասը Մանասէթ Գալֆաեանտան.

Էվէրէկլի Վարգանոյշ Գէօլիւեան՝ տալըսը Կարապետ Օհանեանտան:

Անթապըլ Սիրանոյշ Արգարեան՝ տալըսը Խաչատուր Պօղոսեանտան.

Այնթապըլ Ռեբեկա Գալէմքեարեան՝ պիրատէրի Պօղոս, Կարապետ տվէ Եղիշէ Գալէմքեարեանտան.

Ֆէքէլի (Ատանա) Մարթա Մարգարեան՝ պիրատէրի Գրիգոր Մարգարեանտան.

Գոնեալը Սրբուհի Աճէմեան՝ տալը օղուլարը Հայկ Կիւտէնեան վէ Լութֆիկ Խուպէսէրեանտան.

Գոնեա (Նէմշէլի) Արեղնազ Ալպօեան՝ Թէյգէսի օղու Մամաս Բիւրքեանտան. Խաչ

չատուր Նիկողոս Նալպանտեանտան, վէ Ամմիսի օղլու Հաճի Մամաս Բէօզդէրեանտան:

Միսլի Մարի Համբարձումեան՝ Հալասը օղլու Սարգիս Գուլումճեանտան.

Տէօրթեօղլու Մարիամ Պօղօղլանեան՝ ամմիսի օղլու Արմենակ Պօղօղլանեանտան.

Բէնասլը Նուրիցա Բիւրտեան՝ Ամմիսի Մանասէ Բիւրտեանտան.

Թօմարգալը Իսկուհի Ուլլըլեան՝ պիրատէրի Ղազարոս Ուլլըլեանտան.

Թօմարգալը Թուրվանտա Իլանճեան՝ Գայնլարը Նիկողոս, Իսկէնտէր, Սահակ, Արմենակ վէ Նազարէթ Չօրպաճեանլարտան, Հէմ տախի գարտաչը օղլու Յովհաննէս Իլանճեանտան, Թուրվանտանըն գօճասը Կարապետ Չօրպաճեան՝ Խօլարտա Էօլտիւրիւմիւշ տիւր):

Շիվիլիլի Կիւզէլ Գրիգորեան՝ Ամմիլէրի Տէվլէթ վէ Փանոս Մինասեանլարտան:

Ատանալը Արշակուհի Միսլեան՝ պիրատէրլէրի Արտաշէս վէ Երուանդ Միսլեանլարտան:

Օրթա Բէօյլիւ Բարթողիմէոսըն գըզը Մարիցա Ճակատիկեան՝ պիրատէրլէրի Յովհիմ, Յարութիւն վէ Կարապետ Ճակատիկեանլարտան.

Ձէյթունը Աւետիս Չազրեան՝ ամմիսի օղլու Սուրէն Չազրեանտան.

Օրթա Բէօյլիւ Պօղոս Կարապետ Պօյաճեան՝ Հէմճէրիսի Գրիգոր Միլրտիչ Ճիւլեանտան.

Կէմէրէկիլի Ուաչիկ Բէօնէզեան՝ տալըսը Տօգ. Անդրանիկ Ալպազեանտան (միւթէվէֆֆա)

Ագսարայլը Եղիա Չիլինկիրեան՝ պիրատէրի Կարապետ Չիլինկիրեանտան.

Հաճընը Սեդրակ Փօլատեան՝ Գայնլարը Սարգիս վէ Սահակ Պէլաքեանլարտան.

Եհրէ Պազանը Կարապետ Միճեան՝ տալըսը օղլուլարը Գէորգ վէ Յակոբ էՍարեանլարտան:

Եհրէ Պազանը Փէլիթեան՝ տալըսը Յովհաննէս Պարազեանտան.

Ասարճըլը Միհրան Տէրտէրեան՝ գայնը վարդան Միքայէլեանտան.

Գայտէրիյէլի Յովսէփ Բիթապճեան՝ ագրըպասը Սահակ Գըլըճեանտան.

Ատանալը Բօպէրթ Սանդուրեան՝ էնիլթէսի Գօզուզըլու պէրպէր Կարապետին օղլու Թօրոստան:

Ճէքէլի Եփրեմ Շատարեւեան՝ Եէկէնի Յակոբ Գալայճեանտան, վէ Ամմիսի օղլու Մինաս Շատարեւեանտան.

Գայտէրիյէլի Յարութիւն Ճըրճըրեան՝ պիրատէրի Կարապետ Ճըրճըրեանտան.

Ատանալը Գրիգոր Ս. Ապաճեան՝ Եէկէնի Ստեփան Կ. Բէշիչեանտան վէ ագրըպասը Կարապետ վէ Նազարէթ Յ. Ապաճեան պիրատէրլէրտէն:

Ատանալը Յարութիւն վէ Տիրան Կ. Կէօնիւմճեան պիրատէրլէր՝ տալըլարը Նազարէթ Կ. Թէրզեանտան վէ Եէկէնլէրի Կարապետ Ս. Թէրզեանտան:

Գայտէրիյէլի Միհրան Թօփազեան՝ գայնը Աէնէքէրիմ Աղպաշեանտան.

Գայտէրիյէլի Միքայէլ Սարգիսեան՝ տալըսը Կարապետ Ինճէեանտան.

Մանճըլըլը վարդան Ունանեան՝ ամմիսի օղլու Ստեփան Ուալընեանտան.

Միվասը Աննա Տէր Օհանեան՝ օղլու Երուանդ Տէր Օհանեանտան:

Պու զաթլարա մէքթուպ վէ աչէ էկէօնտէրիլէպիլը Պաղտատտա էրմէնի Առաջնորդարանը վասիթասըլլա, care of Armenian Church Bagdad, Mesopotamia.

* * *

Փօրթ Սաիտտէն Օվսաննա Տօլմաճեան խմբիլէ պիր խաթուն՝ Ամէրիգատտա պուլունան (Իլթիմալէն) խըսըը Կարապետ Տօլմաճեան մէքթուպ Եազմը, Փազաթ էտրէսիլի պիլմէտիլի Հայտէ, անը վօթրթաունտա Պրն. Գրիգոր Ճանիկեանա կէլէն պիր մէքթուպ Իլինէլէֆֆ էթմիչ տիր:

Մէրդում Կարապետ Տօլմաճեանըն քիմ վէ նէրէտէ պուլունտուղընը պիլէն վար իսէ, լութ ֆէն պիղէ Եաթօտ Mr. A. Geyikian, 82 Dexter Ave., Watertown, Mass. էտրէսիլի մալիւմաթ վէրսիլ: Մէքթուպը Եազան Օվսաննա Տօլմաճեան՝ պուրատաքի Կարապետ Տօլմաճեանա խիթապէն: «Վալիտէնէ վէ Հէմճիւրէն Չարուհիլէ խասսէթէն սէլամ» Եաղըյօր:

Էսիւրլիք պէլալարընա օղրամըզ վէ շիմտի գուրթուլարագ փօրթ Սաիտէ կէլմիչ օլան պիլթաբէ պու խաթուն Հասրէթ իլէ մէքթուպընըն ճէվապընը պէքէյօր օլտուղընտան, «Կիլիկիա յը» օղունյանլար՝ մէրդում Կարապետ Տօլմաճեանա խապէր վէրմէլէ Հիմմէթ էթսիլէր: